

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2010. GADA 16. NOVEMBRIS ● Nr. 85 (8068) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,40

PREIĻU
GALVENĀ
BIBLIOTĒKA

ISSN 1407-9321

LASĪTĀJU IEVĒRĪBA!

Laikraksta nākamais
numurs iznāks
otrdien, 23. novembrī.

Kas ir patriotisms?

4. lappusē

**Uzrakstīta
Vanagu ciema
vēsture**

5. lappusē

**Livānu
amatierteātrim — 60**

8. lappusē

18. novembris — Latvijas Republikas proklamēšanas 92. gadadiena

Brīvības piemineklim — 75 gadi

**Brīvības piemineklis piedzīvojis daļējas
restaurācijas: 1962., 1980. — 1981. gadā,
bet kvalificētu restaurāciju — 1998. — 2001. gadā.**

**Brīvības piemineklis ir Latvijas brīvības
simbols, tās sirds. Saules mūžu, Tev, Brīvība!**

1935. gada 18. novembrī tika atklāts Brīvības piemineklis Rīgā — Latvijas nacionālās neatkarības simbols. Tas uzcelts, lai iemūžinātu 1918. — 1920. gada Latvijas Brīvības cīņās kritušo varoņu piemiņu.

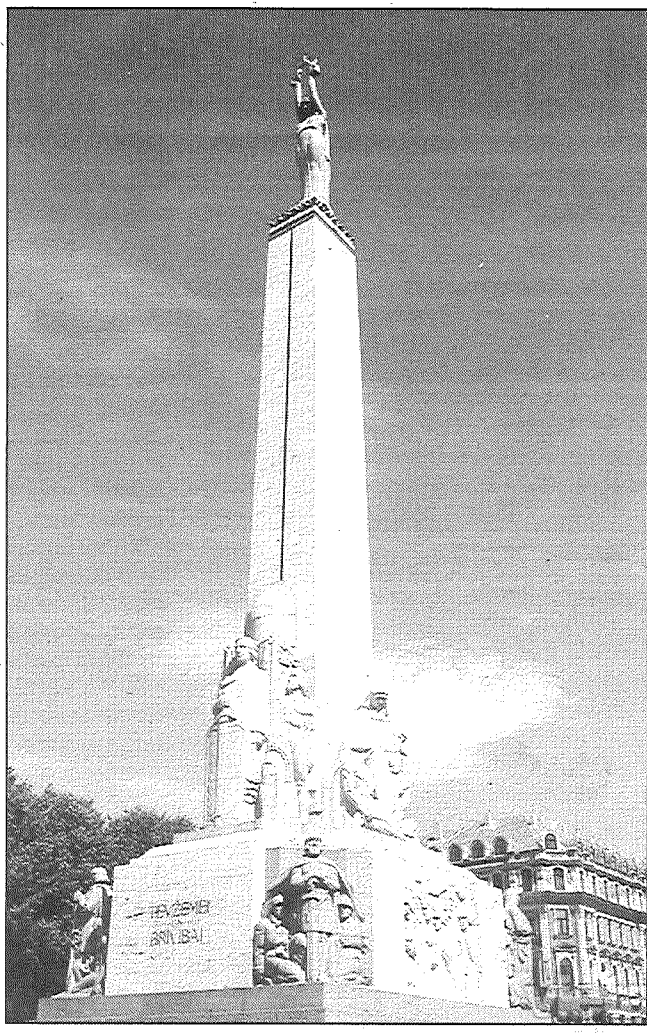
Pieminekļa arhitektoniskās un tēlniecības idejas meklējumi ilga no 1922. līdz 1930. gadam, šajā laikā notika vairāki darbu konkursi. 1929. gadā notikušajā konkursā pirmo godalgu ieguva Kārļa Zaļes projekts «Mirdzi kā zvaigzne!»

1931. gada 18. novembrī tika ielikts pieminekļa pamatakmens. Gaišpelēkais granīts piemineklim tika vests no Leipes-tenes, iesārtais — no Mirskilas Somijā, travertīns no Tivoli akmeņlauztuvēm Itālijā. Brīvības tēls izgatavots no vara zviedru tēlnieka R. Mīrsmēdēna darbnīcā Stokholmā. Trīs zeltītās zvaigznes izkala metālkalēji A. Naika un J. Zibens.

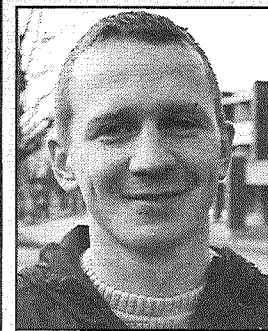
Brīvības piemineklis tika uzcelts par tautas saziņotājiem līdzekļiem. Tā kopējais augstums ir 40,5 metri. Pieminekļa pakājē izvietotas skulpturālās grupas «Latvija», «Lāčplēsis», «Vaidelotis», «Važu rāvēji», bet cokola daļā — «Darbs», «Tēvzemes sargi», «Ģimene», «Gara darbinieki», «1905. gads», «Cīņa pret bermontiešiem uz dzelzs tilta». Pieminekļa priekšpusē starp grupām «Darbs» un «Tēvzemes sargi» novietots dzejnieka Kārļa Skalbes veltījums — vārdi «Tēvzemei un brīvībai».

Jau nākamajā dienā pēc atklāšanas pie pieminekļa nostājās godasardze, kas tur atradās diendienā līdz 1940. gada 17. jūnijam, kad Latvija tika okupēta. 3. jūlijā ar Rīgas prefekta rīkojumu tika aizliegta pulcēšanās pie pieminekļa un ziedu nolikšana.

Godasardze tika atjaunota 1992. gada 11. novembrī.

Ko jums nozīmē 18. novembris?

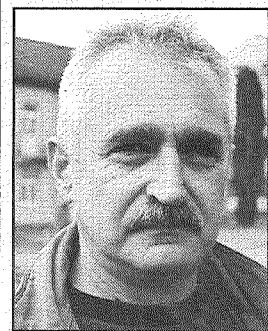

**Sergejs Ivanovs,
mācās:**

— Mums skolā mācīja, ka tā ir Latvijas proklamēšanas un neatkarības diena. Es to svinēju tāpat kā visi pārējie, arī mājās būs kāds ciennasts, kaut gan īpašu patriotisku pacēlumu neizjūtu. Laikam tāpēc, ka bērnībā neiemācīja. Esmu pēc tautības krievs, bet Latvijas pilsonis, un man patīk šeit dzīvot.

**Diāna Ivanova,
strādā Anglijā:**

— 18. novembrī noteikti izjūtu kā svētkus, jo sevišķi tādēļ, ka man ir iedots atvaļinājums un varēju atbraukt mājās. Pusgada laikā, kopš esmu prom no Latvijas, te gan nekas īpaši nav mainījies ne uz labo, ne sliktu pusi. Kad esmu ārzemēs, es skumstu pēc Latvijas, tomēr pieļauju iespēju, ka varētu palikt Anglijā pavisam. Latvijas dzimšanas dienu atzīmēsim ģimenes lokā. Tā ir mana dzimtene, te esmu piedzīvojis, esmu Latvijas pilsonis. Novēlu Latvijai plauksmi un gaišu nākotni!

**Aivars Vucāns,
atvaļināts NBS
karavīrs:**

— Mums ir savas ģimenes tradīcijas šo svētku svinēšanai. Meita liek visiem dziedāt himnu. Pierasts skatīties arī parādes televīzijā, jo bija laiks, kad arī es šajā datumā soļoju parādē Rīgā. 18. novembris mani rada patriotisma jūtas gan sakarā ar bijušo profesiju, gan arī kā Latvijas pilsonim. Cenšos piedalīties dažādos pasākumos saistībā ar valsts proklamēšanas gadadienu gan šeit Preiļos, gan bijušajā dienesta vietā Jēkabpilī. Mani jau pašlaik ir svētku sajūta. Latvijai novēlu izturību!

**Anna Prikule,
pensionāre:**

— 18. novembris ir Latvijas dzimšanas diena. Vēl no mazām dienām nedaudz atceros, kā to mūsu mājās atzīmēja. Padomju laikos 18. novembrī vecmamma vienmēr pieminēja, ka ir Latvijas dzimšanas diena. Tagad iededzinu svečīti, domās esmu kopā ar svinētājiem. Dzīvoju tālu no centra, satiksme ar to sliktā, uz svinēšanu netieku. Novēlu, lai Latvijā vienmēr būtu satiecība, darbs, lai latvieši neizklistu pasaulē.

**L. Rāncāne
Foto: A. Šņepsts**

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Valsts parāds pieaudzis par 577,7 miljoniem latu

Valsts parāds septembra beigās sasniedzis 4,71 miljardu latu, kas ir par 577,7 miljoniem latu vairāk nekā gada sākumā, secināts Finanšu ministrijas makroekonomikas un budžeta apkārtnē. Valsts iekšējais parāds gada pirmajos deviņos mēnešos samazinājās par 145,6 miljoniem latu un bija 741 miljons. Toties valsts ārējais parāds summa bija 3,97 miljardi latu un deviņos mēnešos tā pieauga par 723,3 miljoniem latu. Savukārt septembrī rīkotajās izsolēs pārdeva valsts iekšējā aizņēmuma obligācijas par kopējo summu 30,1 miljons latu ar vidējo svērto gada peļņas likmi 4,8% apmērā. Investoru kopējais pieprasījums bija 154,9 miljoni latu, kas vairāk nekā piecas reizes pārsniedz piedāvāto vērtspapīru apjomu. Aproģizējamā esošo valsts vērtspapīru apjomu šī gada septembrī veidoja īstermiņa parādāzīmes par kopējo summu 286 miljoni latu jeb 38,3% apmērā. Vidējā termiņa obligāciju kopējā summa bija 217,4 miljoni latu jeb 29,1%, bet ilgtermiņa obligācijas — 243,8 miljoni latu jeb 32,6%.

Saeimā neievēlētos iecel par parlamentārajiem sekretāriem

Pēc jaunās valdības izveides visās ministrijās būs parlamentārie sekretāri — šie amati tagad ir arī partijas "Jaunais laiks" (JL) pārstāvju vadītājiem ministrijās, kuri iepriekš tika nolūkoti tos nealgot. Turklāt daļā ministriju pie šiem amatiem tikuši cilvēki, kuri kandidēja 10. Saeimas vēlēšanās, taču netika parlamentā. Parlamentāro sekretāru atalgojums ir 1336 lati pirms nodokļu samaksas, bet, ja šo amatu ieņem vienlaikus ar deputāta krēslu, tad jāizvēlas, vai algu saņem ministrijā vai Saeimā. Iekšlietu ministrijai, kuru vada JL biedre Linda Mūrniece ("Vienotība"), līdz jaunās valdības apstiprināšanai nebija parlamentāra sekretāra, taču nu jau nedēļu šajā amatā strādā JL jaunietis Rīgas nodaļas vadītājs Ivars Bandonis, kurš kandidēja 10. Saeimas vēlēšanās, bet netika parlamentā. Viņa iepriekšējā darba pieredze gan bijusi vairāk saistīta ar nekustamajiem īpašumiem. Par Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) parlamentāro sekretāri iecelta kādreizējā Tukuma novada domes deputāte Daiga Reča (ZS), kura vēlēšanās kandidēja no ZS saraksta Zemgales vēlēšanu apgabalā. Iepriekš šo amatu ieņēma jaunais izglītības ministrs Rolands Broks (ZS). Pie šā amata tikusi bijuši pašvaldību lietu ministre Dagnija Staķe (ZS), kura apstiprināta par parlamentāro sekretāri Jura Bārziņa ("Līdniešu partija", ZS) vadītajā Veselības ministrijā. Arī Tieslietu ministrijas parlamentāra sekretāre Karīna Korna ("Sabiedrība citai politikai", SCP) no "Vienotības" saraksta kandidēja Saeimas vēlēšanās, bet netika parlamentā. Viņa vienlaikus ir arī tieslietu ministra Aigara Štopenberga (SCP) biroja vadītāja, tādēļ viņas atalgojums vēl tiek precizēts. Iepriekš TM nebija parlamentāra sekretāra. **Ekonomikas ministrija izveido amatu Klāvam Oļšteinam** (JL, "Vienotība"). Lai gan viņš ir arī 10. Saeimas deputāts, Oļšteinš nolēmis saņemt parlamentāra sekretāra atalgojumu — 1336 latus. Tāpat **Finanšu ministrija Einara Repšes** (JL) laikā nealgoti parlamentāro sekretāru, bet līdz ar Andra Vilka ("Pilsoniskā savienība", "Vienotība") apstiprināšanu finanšu ministra amatā šie pienākumi uzticēti Saeimas deputātei Ilzei Vinķelei (PS, "Vienotība"). Viņa gan izvēlējusies saņemt deputātes algu. Vienīgā JL biedre vadītā ministrija, kurā premjera Valda Dombrovska laikā bija parlamentārais sekretārs, bija **Kultūras ministrija**, kur šo amatu ieņēma Elita Sņepste. Arī jaunā kultūras ministre Sarmīte Ēlerte ("Pilsoniskā savienība", "Vienotība") apstiprinājusi parlamentāro sekretāru — rakstnieku **Māri Bērziņu**, kurš saņems 1336 latus. Savukārt **Aizsardzības ministrija** parlamentāra sekretāra amatā iecelts bijušais Rīgas Stradiņa universitātes lektors **Veiko Spolītis** ("Sabiedrība citai politikai", "Vienotība"). Arī šajā ministrijā iepriekš bija šāds amats, to ieņēma Kārlis Šadurskis (PS, "Vienotība"). **Zemkopības un Ārlietu ministrijā vēl domā**. Parlamentāra sekretāra iepriekš nebija **Satiksmes ministrijā**, taču tagad šajā amatā apstiprināta Saeimas deputāte **Dana Reizniece** (ZS), kura izvēlējusies saņemt algu no ministrijas, nevis deputātes algu. Vienīgie pārstāvji, kuri arī jaunajā valdībā saglabājuši savu amatu, ir **Labklājības ministrijas** parlamentārais sekretārs **Andrejs Staķis** (ZS) un **Vides ministrijas** parlamentāra sekretāre **Zaneta Mikosa**. Līdz ar to vienīgā ministrija, kurā nebija un arī nebūs parlamentāra sekretāra, ir likvidējamā Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, kuru līdz gada beigām plānots pievienot Vides ministrijai.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore **Tamāra Elste**

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 65307058, 65307059 (žurnālistiem). Faks 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārrādīšana atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: **www.novadnieks.lv**

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Tas, ko mēs darām savā labā, ies bojā ar mums, bet tas, ko mēs darām citu labā, būs nemirstīgs.

A.Paiks

«Esmu gatavs atklāti paust savu viedokli»

10. Saeimas deputāts **Imants Jānis Bekešs** (PLL).

— Kopš Saeimas pilnvaru sākuma pagājis pavisam neilgs laiks. Pirmajās divās darba nedēļās parlamentā pārsvarā tika risināti organizatoriski jautājumi, deputāti izvēlējās komisijas, kurās strādās.

Darbošos divās komisijās — Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijā, kuru vada Ainārs Latkovskis, un Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā, kuru vada Vitālijs Orlovs. NATO Parlamentārās Asamblejas delegācijā būšu pastāvīgā pārstāvja aizstājējs. Darbošos arī divas parla-

mentārajās sadarbības grupās ar Krievijas Federācijas un Baltkrievijas Republikas parlamentiem. No jauna ir izveidota Korupcijas novēršanas apakškomisija, kuru vadīs Aleksejs Loskutovs. Savu līdzšinējo darba pieredzi izmantošu, strādādams arī šajā komisijā.

Esmu gatavs par savu un Saeimas darbu vēlētajiem stāstīt tikšanās reizēs. To plānoju sekojoši — reizi divos mēnešos ierasties katrā novadā, tikties ar vēlētajiem personīgi, lai uzklāstu viņu domas, ieteikumus, vajadzības un pēc tam šos jautājumus risinātu Saeimā. Tikšanās laiks un vieta tiks savlaicīgi paziņota.

Nenoliedzami, prese būs viens no maniem pamatsaziņas līdzekļiem. Esmu gatavs atklāti paust savu viedokli žurnālistiem visos viņus interesējošos jautājumos. Iepriekšējā darba vietā Valsts policijas Latgales reģiona pārvalde man bija nepieciešamība daudz strādāt un atbildēt uz telefona zvaniem jebkurā diennakts laikā. Tāpēc arī tagad man droši var zvanīt pēc oficiāla darba laika beigām, brīvdienās un svētku dienās. Un ne jau tikai žurnālisti vien. Domāju, ka arī pats uzrunāšu preses pārstāvjus, lai stāstītu par Saeimas darbu aktualitātēm. Laikraksts «Novadnieks» būs viens no tiem preses izdevumiem, ar kura palīdzību komunicēšu ar sabiedrību. Esmu ievērojais, ka laik-

raksts aktīvi meklē jaunas darba formas un veidus, kā sarunāties ar lasītājiem. Varbūt «Novadnieks» var ieviest jaunu rubriku «Vēlētāji jautā», kurā visi parlamentā no Latgales ievēlētie deputāti sniegtu skaidrojumus saviem vēlētajiem.

Lai uzklāstu sabiedrību, darbā man palīdzēs **Iveta Ciganova** (tālrunis 29101329, e-pasts: iveta.ciganova@saeima.lv) Rīgā un **Sabīne Sņepste** (tālrunis 29342260, e-pasts: sabine.snepste@inbox.lv) Latgalē. Arī viņām ikviens var droši rakstīt un zvanīt. Mana e-pasta adrese: Imants-Janis.Bekess@saeima.lv.

Saviem vēlētajiem vēlreiz gribu appliecināt, ka visus jautājumus centīšos izlemt pēc būtības. Nenodarbošos ar politisko populismu un demagoģiju, ko nekad nedarīju arī strādādams iekšlietu sistēmā. Arī Saeimas tribīni neizmantošu, lai popularizētu sevi. Runāšu vienīgi par to, kas svarīgs Latgalei un tās iedzīvotājiem — par tautsaimniecības attīstību un ar to saistīto jaunu darba vietu radīšanu, drošību, sociālajiem jautājumiem, izglītību un ilgtermiņa ieguldījumu kultūrā nepieciešamību.

Izmantojot izdevību, sveicu laikraksta «Novadnieks» kolektīvu un visus lasītājus Latvijas valsts proklamēšanas gadadienā. Vēlu visiem labu veselību, veiksmi ikdienas darbos. Nezaudējiet ticību sev un Latvijai!

Laikraksta «Novadnieks» pirmā intervī ar atkārtoti ievēlēto 10. Saeimas deputātu Jāni Klaužu

10. Saeimas deputāts **Jānis Klaužs** (ZS).

— **Kam pievērsīsiet uzmanību, strādājot 10. Saeimas sastāvā?**

— Saeimas dienas kārtībā ir visplašākais jautājumu loks, kas skar jebkuru mūsu dzīves jomu, tāpēc nosaukt kaut ko vienu nebūtu korekti. Tā kā nāku no uzņēmējdarbības vides, ko ļabi pārzinu, tad jautājumi, kas skar tautsaimniecības attīstību, cilvēku vajadzības reģionos man vienmēr būs aktuāli.

— **Kādās komisijās darbosieties?**
— Tautsaimniecības, agrārās, vides

un reģionālās politikas komisijā, Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijā.

— **Vai jūsu uzmanības lokā būs Livānu novada, vai arī visu Latgales iedzīvotāju vajadzības?**

— Labs jautājums. Esmu rūpīgi izvērtējis vēlēšanu rezultātus visās vajadzībās. Vadoties no vēlēšanu rezultātiem, es arī, pirmkārt, iestāšos par tiem, kas atdevuši balsis par manu kandidatūru. Manuprāt, tas ir loģiski, — šie cilvēki mani ir deleģējuši darbam Saeimā. Taču gribu uzsvērt, ka mēs — Latgales parlamentārieši — neesam nemaz tik maz — Saeimā kopumā ir 16 deputāti no Latgales. Nenoliedzu, ka pirmām kārtām manā uzmanības lokā ir Livānu novada iedzīvotāju vajadzības. Taču Latgalē es nekad neesmu aizmirsis, esmu risinājis Rēzeknes, Priekļu, Aglonas, Daugavpils cilvēku problēmas un vajadzības parlamenta limenī.

— **Kā vērtējat pirmos jaunās Saeimas darbus? (No iedzīvotāju viedokļa nekas gan vēl nav padarīts, izņemot jezgu ap portfeļu dalīšanu, vienošanos starp partijām un skandālu ap Kristovska kungu.)**

— Saeimā ir ievēlēti cilvēki, kuriem vēlētieji deva savu uzticības kredītu. Tāpēc pirmos darbus vērtēiet jūs. Nebūs korekti, ja to darišu es. Es respektēju jūsu viedokli! Varu pateikt, ka neesmu piedalījies ne portfeļu

dalīšanā, ne vienošanās starp partijām. Es pārstāvu sociāli politisku novada attīstības biedrību «Livāni», kura ir noslēgusi vienošanos ar Zaļo un Zemnieku savienību par sadarbību. Vienošanās paredz skaidrus mērķus, kas ir reāli un saistīti ar Livānu novada attīstības veicināšanu. Tāpēc es neko mentēšu skandālu ap V.Kristovski. Varu pateikt, ka balsojumā saistībā ar V.Kristovski atturējos, jo uzskatu, ka Livānu novada, Latgales iedzīvotājiem šis jautājums ir samērā vienaldzīgs.

— **Kur un kad jūs būsiest sastopams iedzīvotājiem? Kas vada jūsu biroju, kur tas atrodas un kad darbojas?**

— Esmu sastopams katru piektdienu Livānos. Iedzīvotāji šo iespēju zina un arī izmanto.

Saeimas deputātiem biroja nav. Katram deputātam ir palīgs. Mana palīga pienākumus iepriekšējos četrus gadus pildīja un turpina to darīt **Ginta Kraukle**, pēc izglītības sabiedrisko attiecību speciāliste, ar maģistra izglītību savā sfērā un vairāk kā 10 gadu pieredzi komunikācijā un žurnālistikā.

— **Cik atvērts būsiest saziņā ar «Novadnieku» un tā lasītājiem?**

— Cik atvērts būs «Novadnieks», tik atvērts sabiedrībai būs arī es. Aizvadītos četrus gadus bijusi lietišķa sadarbība ar laikrakstu, un, domāju, ka tā veiksmīgi turpināsies arī uz priekšu.

Pasniedza Latvijas valsts Aizsardzības fonda «Lāčplēsis» Goda zīmi

Ar Preiļu Romas katoļu draudzes dekāna Jāņa Stepiņa vadīto sirsnīgo svēto Misi, draudzes kori un jauniešu ansambļa dziedājumiem, ar tuvinieku, draugu, pašvaldības pārstāvju un kolēģu dāvātajiem ziediem un izteiktajiem laba vēlējumiem pagājušās ceturtdienas, 11. novembra, pievakarē Preiļu baznīcā norisinājās augsta apbalvojuma pasniegšanas ceremonija.

Latvijas valsts Aizsardzības fonda «Lāčplēsis» prezidents Jānis Ivars Kasparsons un valdes loceklis Leons Bojārs šī fonda goda zīmi pasniedza preiļietim, Jēkabpils autobusu parka pasažieru pārvadājumu šoferim **ROBERTAM BULMEISTERAM**.

«Ir grūti pašam sevi pārliecināt, ka mūsu darba panākumus, ka visas mūsu dzīves iznākumu negrozāmā kārtā noteiktas valdošais ideāls, kuru mēs nesam savā sirdī. Un tomēr katrā cilvēkā mājā šāds ideāls. Viņš var būt augsts, un viņš var būt zems.

Tam, kas savam darbam tic, kas uzrāda savam darbam augstu ideālu, tam nav ko brīnīties. Lai cik vienkāršs un zemīgs viņa darbs, arvienu labi padarītais darbs un darba panākumi nodos par pašu darītāju vislabāko liecību visu cilvēku priekšā.

Panākumi, naudā svērti un mēriti, dažreiz arī izpaliks, varbūt padarītais darbs neienesis darītājam ne augstu slavu, ne atzišanu — tas viss var gadīties, bet padarītais darbs pildīs darītāja sirdi ar apmierinājumu un siltumu, ko nevar dot ne nauda, ne glaimotāju glumie vārdi.

Cilvēka darba un nodarbošanās cienību un vērtību noteic nevis tas, ko viņš dara un strādā, bet gan tas, kā viņš savu darbu padara.» Šie Latvijas Valsts kādreizējā prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdi, kas bija rakstīti 10. Saeimas deputāta Imanta Jāņa Bekeša apsveikumā, pilnā mērā attiecas

arī uz vienkāršo darba darītāju, ilggadējo autobusa vadītāju Robertu Bulmeisteru. Pavasaros un rudenos, ziemās un vasarās viņa vadītais autobuss kursējis pa slideņiem, dubļainiem, sniegotiem un putekļu klātajiem lauku un pilsētu ceļiem. Agrā rītā un vēlā vakarā, neskatoties uz to, ka mājās gaida ģimene un darbi, ka reizēm māt nogurums un gribas atpūsties. Laipns un izpalīdzīgs, disciplinēts un ar godprātīgu attieksmi pret katru savu pienākumu — tā Robertu raksturo viņa kolēģi no Jēkabpils autobusu parka, kur ir autovadītāja vienīgā darba vieta kopš 1978. gada. «Roberts ir viens no mūsu pieredzējušākajiem šoferiem, veterāns,» tā saka viņa tiešais priekšnieks, Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāles vadītājs Mortens Perševics. «Roberta pārziņā nodots jauns autobuss un nopietnākie maršruti uz Rīgu, Rēzekni un Daugavpili, no pasažieriem saņemam daudzas labas atsauksmes. Arī autobusu parka direktors Mārtiņš Rupmejs, uzzinājis par piešķirto augsto apbalvojumu, ko saņem tikai retais, teica, ka goda zīme ir atdota pareizajam cilvēkam.»

Roberts Bulmeisters dzimis tagadējā Preiļu novada Aizkalnes pagasta Novoselē, 1975. gadā absolvējis toreizējo Višķu sovhoztehnikumu, iegūstot tehniķa mehāniķa specialitāti, bet pēc dienesta armijā sācis strādāt Jēkabpils autobusu parkā.

Par labu un apzinīgu darbu valsts labā vairākkārt saņēmis arī kādreizējās Autotransporta un šoseju ministrijas goda rakstus, autobusu parka vadības apbalvojumus gan Latvijas PSR laikā, gan pēc valstiskās neatkarības atgūšanas. Ņemot vērā to, ka R. Bulmeisters ģimene cietusi padomju varas represijas, Roberts ir vīrs ar stingru nacionālo pārliecību. Sākoties Atmodai, viņš iestājās par Latvijas neatkarības atjaunošanu, sniedza praktisku palīdzību kustības dalībniekiem un 1991. gada barikāžu dalībniekiem.

L. Kirillova

● Latvijas valsts Aizsardzības fonda «Lāčplēsis» goda zīme, kas Jēkabpils autobusu parka pasažieru pārvadājumu autobusa šoferim Robertam Bulmeisteram tika pasniegta 11. novembrī, Lāčplēša dienas vakarā, ir piešķirta pareizajam cilvēkam. Par to vienisprātis arī viņa kolēģi no autobusu parka. Foto: L. Kirillova

Preiļu novada iedzīvotāji Latvijas Republikas proklamēšanas svētkos saņems domes Atzinības rakstus

Latvijas Republikas proklamēšanas 92. gadadienas pasākumā 17. novembrī ar Preiļu novada domes Atzinības rakstiem tiks apbalvoti Preiļu novada iedzīvotāji:

Andrejs AFREMENKOVS – a/s “Preiļu siers” spiedieniekārtas operators par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Inga ANŠMITE – Aizkalnes pagasta iedzīvotāja par radošu un mērķtiecīgu sabiedrisko darbu Aizkalnes pagastā;

Raisa BARANOVSKA – SIA “Jēkabpils autobusu parks” teritorijas sardze par ilggadēju un apzinīgu darbu uzņēmumā;

Lilīta BAŠKO – Preiļu 2. vidusskolas direktora vietniece par ieguldīto darbu izglītības pilnveidošanā;

Genādijs BIRJUKOVS – a/s “Preiļu siers” kravas automobiļa vadītājs ekspeditors par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Ina ČERVONIKOVA – pastniece par apzinīgu un godprātīgu darbu;

Anita DŽERIŅA – Preiļu novada izglītības pārvaldes bērnu tiesību un pirmsskolas speciāliste par ilggadēju profesionālu darbu bērnu tiesību aizsardzības un izglītības jomā;

Aleksandrs FEDOTOVS – Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolas santehniķis par godprātīgu un apzinīgu darbu iestādē;

Antra GERTIMANE – Preiļu 1. pamatskolas angļu valodas skolotāja par mērķtiecīgu un sekmīgu projektu vadību, popularizējot skolu un Preiļu novadu starptautiskā līmenī;

Baiba JAKOVĻEVA – SIA “Tēraudi – P” aptiekas vadītāja par veiksmīgu uzņēmējdarbību Preiļu novadā;

Irēna JOKSTE – Preiļu pilsētas iedzīvotāja par ieguldījumu Daugavpils ielas 66. mājas labiekārtošanā;

Andris KESSA – Priekuļu pamatskolas remontstrādnieks par ieguldījumu Priekuļu pamatskolas labiekārtošanā

Monika KIVLENIECE –

Preiļu novada pensionāru biedrības Saunas pagasta struktūrvienības vadītāja par godprātīgu brīvprātīgu darbu pensionāru dzīves kvalitātes uzlabošanā;

Antonīna KRASNOPJOROVA – SIA “Preiļu saimnieks” celtniecības daļas vadītāja par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Lidija MAINULE – a/s “Preiļu siers” piena produktu pārstrādātāja par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Anna MŪRNIECE – SIA “Preiļu slimnīca” sanitārās automašīnas vadītāja par apzinīgu un godprātīgu darbu uzņēmumā;

Andris PODIŅŠ – SIA “Preiļu saimnieks” siltuma un ūdensapgādes nodaļas labiekārtošanas strādnieks par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Olīva PODSKOČĻA – Pelēču pagasta iedzīvotāja par ieguldījumu bibliotēkas attīstībā;

Juris PUTNIS – Zemesardzes 35. nodrošinājuma bataljona štāba rotas komandieris par ieguldījumu Preiļu novada

jaunās paaudzes patriotiskajā audzināšanā;

Rihards ROMANOVSKIS – Preiļu novada pašvaldības policijas priekšnieka vietnieks par ieguldījumu sabiedriskās kārtības nodrošināšanā Preiļu novadā;

Anna RUBINE – Preiļu novada pensionāru biedrības Pelēču pagasta struktūrvienības vadītāja par godprātīgu brīvprātīgu darbu pensionāru dzīves kvalitātes uzlabošanā;

Natālija RUBĪNE – Pelēču pagasta iedzīvotāja par rosīgu darbu sabiedriskā labuma aktivitātēs Pelēču pagastā;

Aleksejs SAPEGINS – Preiļu džudo kluba “Jaunība LV” treneris par ieguldījumu jaunās paaudzes audzināšanā un izglītošanā;

Aleksandrs SOKOLOVS – a/s “Preiļu siers” datortīklu un datorsistēmu administrators par ieguldījumu uzņēmuma attīstībā;

Vladimirs TOČKO – Preiļu novada bērnu un jauniešu

sporta skolas treneris futbolā par ilggadēju un sekmīgu pedagoģisko darbu sporta jomā;

Jānis UGAINIS – z/s “Kalnieši -2” īpašnieks par ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā Preiļu novadā;

Anfiza VEIGULE – SIA “Preiļu slimnīca” kasiere par ilggadēju un apzinīgu darbu;

Anna VERZA – Preiļu Valsts ģimnāzijas skolotāja par kvalitatīvu pedagoģisko darbību un veiksmīgu darbu starptautisko projektu vadīšanā;

Arnis VIŠNEVSKIS – z/s “Druvas” īpašnieks par ieguldījumu uzņēmējdarbības attīstībā Aizkalnes pagastā;

Inna ZENOVJEVA – Latvijas vecticībnieku biedrības pārstāve par slāvu kultūras popularizēšanu;

Viktorija ZNOTIŅA – pensionāru biedrības pārstāve par aktīvu darbošanos pensionāru mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos.

● Apmaksāts laukums.

Četri stāsti par to, kas ir patriotisms

Patriots — persona, kas mīl savu dzimteni. Tā rakstīts svešvārdu vārdnīcā, kur lasāmi dažādu vārdu skaidrojumi par termiņiem, kas latviešu valodā ienākuši no svešām valodām. Ikdienā tādi vārdi tiek lietoti reti. Daudz tuvākas ir vienkāršas lietas, kas bez lieka patosa atklāj mūsu pārliecību un iekšējās izjūtas.

Rupjas rudzu maizes rīka, pēc kuras tik ļoti ilgojas svešumā aizbraukušie. Vecāsmātes pirms gadiem adītie musturotie cimdi, kas ziemas spelgoni silda rokas, kaut pati adītāja sen jau

kapu kalnā. Bērnodārznieku salasītās kļavu lapas un kastaņu brūnie augļi. Joprojām cieti iestaigātā taka uz ievām un kārkliem apaugušo upmalu. Rudzu ziedu smarža, kas sajaucas ar vīstošu kalmju un ozolzaru dvašu Ligo vakarā. Mājas bēniņu puskrēslā lasītas nodzeltējušas avīzes. Bībele. Pase, kur paraksta vietā tikai pirksta nospiedums. Vienkārša lādīte, kur dzimtas sievietes glabājušas mīlestības vēstules...

Pārlietu bieži mēs pārmetam saviem bērniem un mazbērniem, ka viņi ir vēsi un vienaldzīgi iz-

turas pret savu zemi, gatavi atstāt mājas un laist saknes svešumā. Pēc sarunām ar četrām Preiļu 1. pamatskolas audzēknēm — novadpētniecības un vēstures pulciņa dalībniecēm — radās cita pārliecība. Jaunieši jau tagad IR savas zemes PATRIOTI, varbūt pat lielāki patrioti nekā mēs, pieaugušie, un, ja kādreiz viņu pārliecība būs kļuvusi citādāka, tad tur būsīm vainīgi tikai un vienīgi mēs.

Pirmais stāsts — par Bībeli un ticību

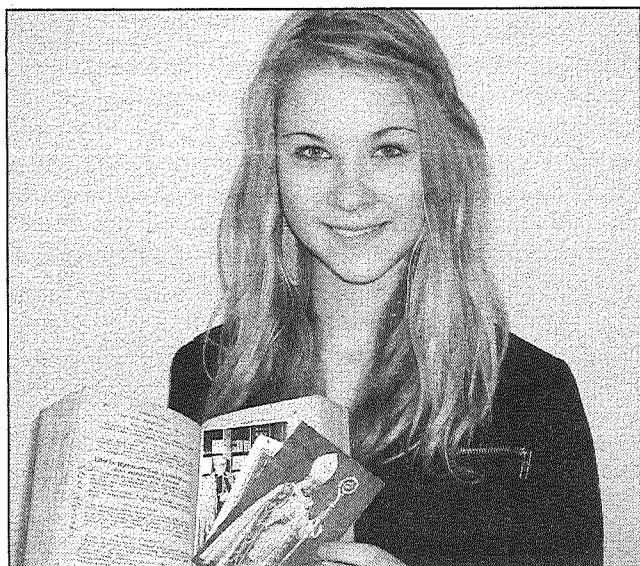
Preiļu 1. pamatskolas 8.c klases audzēkne **LĀSMA PUDĀNE:**

— Šī Bībele piederējusi manam vecvectēvam Aleksandram Pudānam. Viņš bija dzimis 1897. gadā, bet nomira 1986. gada oktobrī gandrīz deviņdesmit gadu vecumā. Man stāstīja, ka vecvectēvs, kas dzīvoja laukos, katru svētdienu devies uz piecus kilometrus attālo Rubeņu baznīcu. Arī šo Bībeli Aleksandrs nopircis turpat baznīcā. Viņš nekad neesot izlaidis nevienu svētdienu vai baznīcas svētku dienas, vienmēr tur gājis lūgties.

Kad Aleksandrs nomira, Bībeles glabāšana tika uzticēta manam vectēvam Ērikam Pudānam, bet pēc viņa nāves to mājās glabāja mana vecmamma. Zināms, ka Bībele izdota Cēsis 1943. gadā.

286. lappusē ieraudzīju sava vecvectēva parakstu. Ar interesi to pētīju un pamanīju, cik kārtīgi viņš vilcis burtus. Lai gan vecvectēvs jau bija miris, kad es piedzimu, man radās tāda sajūta, it kā es satiktos ar viņu un iepazītos. Ievēroju, ka Aleksandra rokraksts ir ļoti līdzīgs manējam.

Kopš darbojos novadpētniecības un vēstures pulciņā, vēstures stundas man šķiet daudz interesantākas un sāistošākas. Daudz domāju par seniem notikumiem, kas saistās gan ar valsti, gan dzimto novadu, gan manu ģimeni. Man šķiet, kas tas arī ir patriotisms. Kad tu pastāvi par savu dzimteni, kad tu mīli savas mājas un sirdi vienmēr domā par savu zemi, savu dzimteni tikai to labāko.

Otrais stāsts — par pasi

Preiļu 1. pamatskolas 7.b klases audzēkne **LAURA REPELE:**

— Pildot mājas uzdevumu latviešu literatūrā, man mājās vajadzēja sameklēt divas fotogrāfijas, vienu — mūsdienīgu, otru — no seniem laikiem. Šķirstīju albumu un starp lapām atradu vecu dokumentu. Izrādījās, ka tā bija pase. Man tas bija liels pārsteigums, jo šis dokuments ir izdots 1922. gada 12. maijā Rēzeknes apriņķa Silajāņu pagasta iedzīvotājam Jozefatam Jaundzemei (dzimusi Matisāns). Jozefata ir mana vecvecmamma, kura dzimusi ļoti ļoti sen — 1865. gadā.

Man bija daudz jautājumu, tāpēc atbildes prasīju savai vecmammai. Viņa pastāstīja, ka Jozefatam bijuši pieci bērni — divas meitas un trīs dēli. Mana vecmamma tad arī bija meita vienam no pases īpašnieces dēliem. Pasē tajā lappusē, kur ielīmēta Jozefatas fotogrāfija un norādīta vieta parakstam, lasāms, ka sieviete bijusi analfabēte. Tātad nav pratusi ne lasīt, ne rakstīt, tāpēc paraksta vietā ir viņas labās rokas rādītājpirksta nospiedums. Vecmamma pastāstīja, ka tajos laikos apkārtnē nemaz nav bijis skolu, un diez vai Jozefata skolā ietu, jo vajadzējies mājās smagi strādāt jau no mazām dienām. Jozefatam visa dzīve bijusi ļoti grūta.

Vēl pasē atradu dažādus ierakstus, piemēram, par 1941. gadā Maltsas patērētāju biedrības veikalā nr. 7 dokumenta īpašnieci izsniegto cukura daudzumu. Toreiz bija karš, tāpēc cukuru nevarēja brīvi nopirkt. Tāpat pasē ir iespiesti zīmogi par to, ka Jozefata Jaundzeme piedalījies 1928., 1931. un 1940. gada Saeimas vēlēšanās.

Man šķiet, patriotisms ir cieša pieķeršanās dzimtajai vietai, fanošana var savu valsti, dzimteni. Pagaidām neviens no maniem tuviniekiem nav aizbraucis uz ārzemēm, tāpēc domāju, ka mēs visi esam patrioti. Tomēr pieļāuju iespēju, ka kādreiz es dzīvošu kādā citā valstī, jo Latvijā taču ir liels bezdarbs. Ceru, ka līdz tam brīdim, kad beigšu skolu un iegūšu profesiju, te viss būs savādāk un man nevajadzēs braukt projām no mājām.

Trešais stāsts — par mīlestību

Preiļu 1. pamatskolas 8.a klases audzēkne **LAURA OTSONE:**

— Man ļoti iepatikās novadpētniecības un vēstures pulciņa ideja sagatavot skolas biedriem izstādi par mājās atrastām senām lietām, kur katrai būtu savs stāsts. Sākumā domāju, ka sameklēšu kādu interesantu grāmatu, taču neko vērtīgu neuzgāju. Nejausi atradu šo lādīti. Kad uzzināju, ka tajā glabātas manai vecmammai un mammai rakstītās mīlestības vēstules, sapratu, ka šī manta ir istā, ko parādīt un pastāstīt citiem.

Sai lādītei, kas dažādi izrotāta, jau ir vairāk nekā 30 gadu vēsture. Vispirms tā piederējusi vecmammai viņas jaunībā, bet tagad manai māmiņai. Viņas tajā glabājušas pašu labāko dzīves daļu — mīlestību. Mamma saka, lādīte bijusi pilna ar labiem vārdiem, domām un cerībām, ko viņai savulaik vēltis tētis. Visvairāk vēstuļu saņemts no mana tēta, kad viņš dienēja armijā un bija tālu projām no mājām.

Ceru, ka pēc nedaudz gadiem, kad būšu pieaugusi, mīlestības lādīte būs mans īpašums. Man taču visa dzīve priekšā un gan jau arī mīlestības būs daudz. Pašlaik ļoti populārs ir portāls *draugiem.lv*, bet mīlestības vēstules cilvēki joprojām raksta. *Draugus* jau lādītē iekšā neieliksi.

Manuprāt, patriotisms vairāk saistās ar dzimtenes aizstāvību. Senie kareivji krituši par mūsu zemi, lējuši savas asinis patriotisma vārdā. Patriotisms ir kareiviska lieta.

Ceturtais stāsts — par 108 gadus senu vēsturi

Preiļu 1. pamatskolas 9.c klases audzēkne **GRIETA KOLOSOVA:**

— 1902. gadā izdotie laikraksti, ko esmu atnesusi uz izstādi, ir viena no senākajām mantām, ko esmu atradusi. Man šķiet, tas ir ļoti vērtīgs atradums. Lai gan neesmu paspējusi visu izšķirstīt un izlasīt, zinu, ka tur ir rakstīts daudz interesanta par notikumiem, kas risinājušies pirms 108 gadiem.

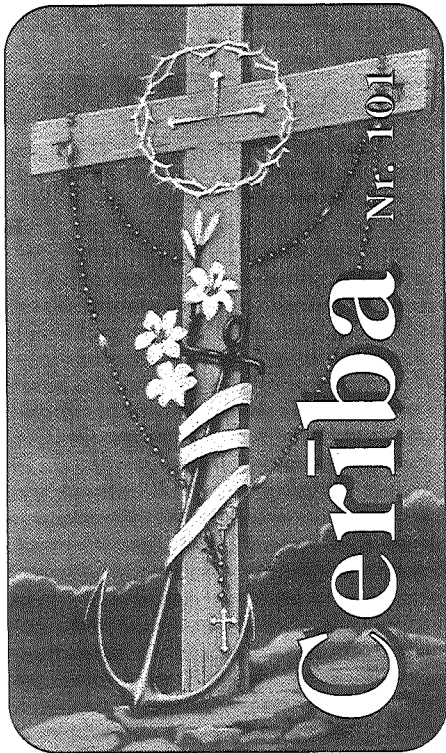
Sākumā domāju, ka izstādei sameklēšanu ko sievišķīgu, piemēram, vecmammaš šalli, bet tētis piedāvāja šo sējumu. Nemaz nezināju, ka viņam tāds ir. Šie laikraksti piederējuši Aleksandra Pastara mātei, kura tos nodevusi mantojumā savam dēlam, un tieši viņš sējumu vēlāk atdevis savam draugam, manam tētim.

Avīzēs publicēti literāro darbu fragmenti, politisko notikumu apskati. Ir interesantas publikācijas par cara ģimenes locekļiem, dažādiem notikumiem pagājušā gadsimta sākumā citās valstīs, tāpat slaveno mākslinieku gleznu reprodukcijas, komerciāli sludinājumi un daudz kas cits par dzīvi cariskajā Krievijā pirms 1917. gada revolūcijas. No vēstures stundām zinu, ka arī Latvija tajā laikā bija impērijas sastāvdaļa.

Dažādu vēsturisku notikumu pētīšana un novadpētniecības materiālu krāšana manam tētim ir liela aizraušanās. Šķiet, ka tas pārmantots arī man. Bieži diskutējam par vēsturiskiem jautājumiem, it īpaši, ja vēstures stundās kas uzdots. Pēc šādām sarunām man viss kļūst saprotamāks un ir vieglāk mācīties stundām.

Ļoti patīk darbošanās pulciņā, jo viss, kas saistīts ar Preiļu novada un Latvijas vēsturi, ir aizraujoši. Te es redzu iespēju augt un veidoties kā patriotam, jo patriotisms manuprāt ir tad, kad cilvēks mīl savu zemi, zina sava novada un valsts vēsturi, un ir gatavs dzimto zemi aizstāvēt jebkuros apstākļos.

Lūgšana

Kungs Jēzu, labāk nekā mēs pašī Tu pazīsti mūsu kļūdas un pārkāpumus. Palidzi mums godīgi uzlūkot patiesību. Atjauno mūsos tādu nevainību kā pirmajā dienā, kad savām acīm iepazīnām gaismu.

Kungs Jēzu, Tu neatteicies nest savu krustu. Dod mums spēku izturēt grūtībās, stiprini vēlēšanos doties uz priekšu. Dāvā drosmi visiem, kas jūt kārdinājumu nolaist rokas un atstāt iesākto ceļu.

Kungs Jēzu, Tu zini, kā jūtas pakritušais, Tu zini, cik grūti ir piecelties. Palidzi mums nezaudēt cerību. Dāvā pašālvību, kāda pienākas apžēlotajiem!

Kungs Jēzu, nemitīgo nelaimju priekšā daudzi līdzīgi kā Ījabs, kurš nolādēja savu piedzimšanas dienu, ilgojas pēc atpūtas vai izvēlas bēgt, lai tikai sasniegtu lielāku mieru. Sūti savu baznīcu, lai tā šiem cilvēkiem nestu mīlestību. Sūti mūs, Baznīcas bērņus, lai mēs nestu mīlestību.

Amen

Bernards Šaterņē

Novembris — mēnesis mirušo piemiņai

Novembris ir īpaši veltīts mirušo piemiņai, kad baznīcu velvēs un sienās izskan uz zemes palicēju lūgšanas par saviem mīļajiem aizgājējiem.

Mēs esam Baznīcas kopiena, ko veico ticīgie cilvēki uz zemes, mirušie šķīstītavā un svētie debesu valstībā. Šī sadraudzība, kas ir starp mums un mirušajiem, pastāv jau kopš pirmskristiešu laikiem, jo «doma lūgties par mirušajiem, lai viņi tiktu atbrīvoti no grēkiem, ir svēta un pestījoša». (2 Mak 12,45)

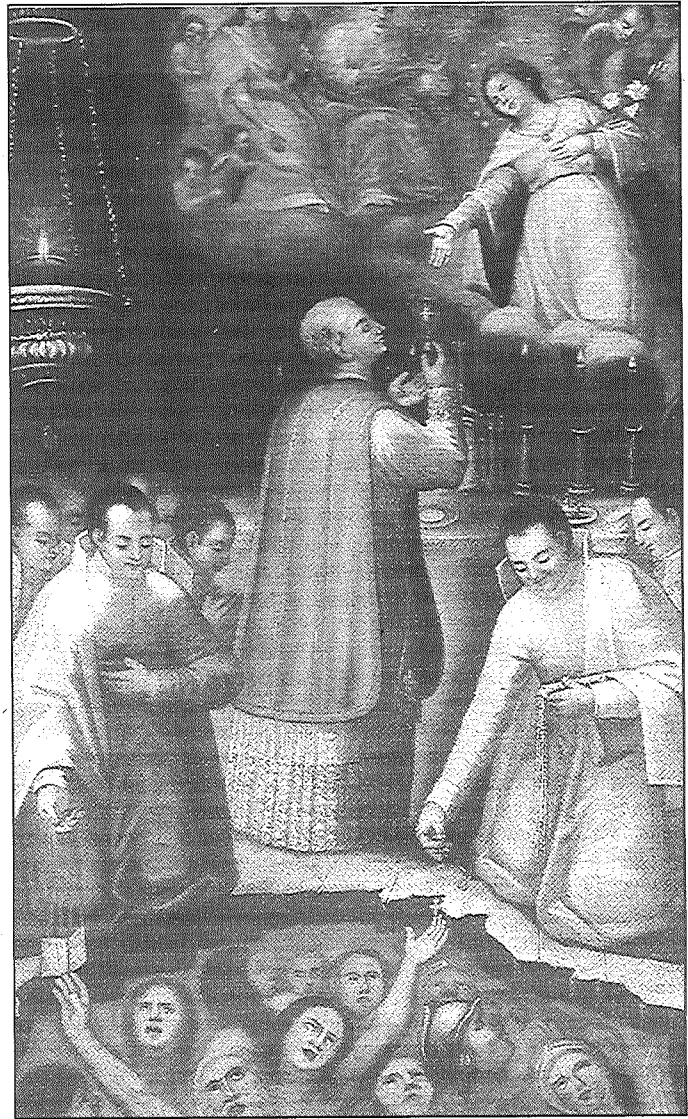
Caur mūsu lūgšanām par mirušajiem mēs ne tikai palīdzam viņiem, bet caur to izpelnāmies viņu aizlūgumu par mums pašiem. Mirušie, zinādami mūsu vajadzības un nepieciešamības, izlūdz arī mums vajadzīgās žēlastības.

Baznīca mūs aicina vienmēr palīdzēt mūsu mirušajiem — ticot, ka ar lūgšanām un labiem darbiem mēs varam saīsināt viņu laiku šķīstītavā. Tāpēc Dvēseļu jeb Visu Mirušo dienā un turpmākajās septiņās dienās var izlūgt pilnas atlaides vienai dvēselei, katru oktāvas dienu izpildot noteiktos priekšnoteikumus. Šāda tradīcija lūgties par mirušajiem pēc Visu Svēto dienas Rietumu Baznīcā aizsākās 9. un 10. gadsimtā. 998. gadā svētais Odilons, Klīnā abats, to izsludināja visiem cisterciešu klosteriem. Drīz šo dienu sāka atzīmēt Baznīca visā pasaulē. 15. gadsimtā dominikāņu tēvi Valensijā (Spānijā), lai uzsvērtu lūgšanas nepieciešamību, uzsāka šajā dienā upurēt trīs Svētās Mises.

Vienmēr jāatceras, ka Kristus uzvarēja nāvi, dzīvība svinēja uzvaru. Tādēļ arī mums, kas kustamies un dzīvojam uz šīs pasaules, tagad nāve nav nekas briesmīgs. Tā ir gaidīšana uz augšāmcēlšanos no mirušajiem.

Nāve, kur ir tava uzvara? Kristus augšāmcēlās un neviens mirušais nepaliek guļot kapā...

Priesteris G.Skutels

● Svētais tēvs Staņislavs, svinot Svēto Misi par dvēselēm šķīstītavā, kuras viņa mistisko pārdzīvojumu laikā bieži nāca pēc palīdzības. Svētglezna kopija atrodas Viļņu baznīcas dārzā dvēselēm šķīstītavā veltītajā kapelā.

Pabeigta pasaulē lielākā Jēzus statuja

Polijas rietumu pilsētā Svebodzinā pabeigta pasaulē lielākā Jēzus statuja, kas ir par trim metriem augstāka nekā slavenā Riodežaneiro Jēzus statuja.

36 metrus augstā Svebodzinas Kristus statuja sver aptuveni 440 tonnas. Tā līdzinās Jēzus figūrām Konkordijā, Bolīvijā un Riodežaneiro, taču Polijā skulptūru rotā trīs metrus augsts zeltīts kronis. Statujas galvas un roku uzstādīšanā bija vajadzīgs milzīgs ceļamkrāns. Pirmie mēģinājumi pabeigt statuju ar citu ceļamkrānu beidzās neveiksmīgi, jo sagādātais celtnis nespēja pacelt milzīgās detaļas pietiekoši augstu.

«Šis ir mans mūža darbs. Viņš būs lielākais ticības nesējs. Eiropai ir vajadzīgi tādi sludinātāji kā Kristus,» sacījis vietējais katoļu priesteris tēvs Silvestrs Zavadskis, kurš pirms pieciem gadiem aizsāka

projektu ar mērķi uzbūvēt pasaulē lielāko Kristus skulptūru.

Statujas būvēšana finansēta ar ziedojumiem Polijā un ārzemēs. Jēzus skulp-

tūra atrodas aptuveni 50 kilometru attālumā no Polijas un Vācijas robežas un ir redzama no autošosejas, kas savieno Varšavu un Berlīni.

PRIESTERA PĀRDOMAS

Lai vecums nav skumjš, bet mīlestības apstarots

Gan senāk, gan arī mūsdienās apercere par cilvēka vecumu nav iecienīts temats. Daudzi to uzskata pat par aizliegto, kaut gan interesēties vajadzētu, jo katrs no mums agrāk vai vēlāk sagaidīs brīdi, kad būs vajadzīga līdzcilvēku palīdzība.

Tā ir patiesība, ka vecums ir rūgts, sāpīgs un nospiedošs stāvoklis, un dažreiz izskan sauciens uz debesīm par bērniem, kuri aizmirsuši par Dieva bausli — «Tev būs godāt savu tēvu un māti!».

Vecums... Cilvēks arvien vairāk noliecas uz zemi, viņa acis paliek tumšas, ausis slik-

tāk dzird, ķermenis paliek arvien nevarīgāks.

Vecums... Cilvēks ilgojas pēc klusuma un miera, savu dvēseli vairāk noskaņo sarunai ar Dievu un kavējas atmiņās.

Vecums... Vecumā cilvēks intensīvi meklē ceļu pie Dieva. Nāves tuvošanās liek domāt par garīgās dzīves padziļināšanu, lai labi sagatavotos mūžībai. Taču ne vienmēr ir viegli koncentrēt domas lūgšanai, sirdsapziņas izmeklēšanai un nožēlai par grēkiem. Taču Dievs palīdzēs, ja cilvēks Viņam uzticēsies.

Cik mokoša ir vientulība vecumā! Jaunatne vairāk no veciem cilvēkiem, kuri viņus

nesaprot, jo ir tik grūti izprast mūsdienu pasauli, kas tik ļoti izmainījusies pēdējo piecdesmit gadu laikā. Senie draugi jau miruši, izklīduši pa pasauli vai klusi mājā kādā vientulā kaktā.

Cilvēki ļoti dažādi pārdzīvo savu vecumu. Dažreiz tas ir kluss un mierīgs kā atvasara rudenī kopā ar labiem bērniem, mazbērniem un mazmazbērniem viņu mīlestības un cieņas gaisotnē. Taču notiek (un tas ir ļoti bieži), ka vecums ir smags un skumīgs, kad sirmgalvis paliek viens ar savām fiziskajām un morālajām ciešanām.

Jauniem ļaudīm ir grūti aptvert, ka arī viņi pēc vairākiem gadu desmitiem paliks veci,

tāpēc tagad vajag cienīt vecus cilvēkus. Cik reizes bijuši gadījumi, ka bērni grib pēc iespējas ātrāk atbrīvoties no tēva un mātes kā no vecām mēbelēm, māju pārdot un savus sirmos piederīgos ievietot pensionātā. Tādā gadījumā vecums kļūst nepanesams. Tad pietrūkst asaru, lai izraudātu savas skumjas, ilgas pēc bērniem, kuri neprot cienīt savu tēvu un māti mūža nogalē.

Padomājiet, cik labi būtu, ja katrs tēvs un māte pirms nāves varētu atkārtot vārdus, ko reiz teica Tobija vecāki (Tob.5,18): «Viņš bija mūsu acu gaisma, atbalsts vecumdienās un mūsu dzīves iepriecinājums.».

Priesteris A.Budže

CILVĒKS VIENMĒR GRĒKO DROŠĀK, NEKĀ NOŽĒLO GRĒKUS.

LĪVĀNU NOVADA KULTŪRAS CENTRA AMATIERTĒĀTRIM — 60

Katrs cilvēks mazdrusciņ ir aktieris

No Livānu teātra vēstures

Kad sācis darboties pats pirmais dramatisks pulciņš Livānos, precīzu ziņu nav. Dažos avotos minēts, ka pirmo soli Livānu kultūras dzīves aktualizēšanā spērusi 1896. gadā dibinātā Livānu brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība, kas pulcināja Livānu miesta apzinīgākos, sabiedriski aktīvākos cilvēkus. Šī biedrība izveidoja pūtēju orķestri, organizēja koncertus un teātra izrādes.

Izdevumā «Latviešu teātra hronika» atrodama pirmā recenzija par teātra izrādi Livānos. Tā vēsta, ka 1909. gada 18. maijā Livānos notikusi Rūdolfa Blaumaņa lugas «Launais gars» izrāde. Par livāniešu debiju, kas publicēta avīzē «Jaunā Dienas Lapa» 1909. gadā, dots šāds vērtējums: «No Livāniem (Infantijā), Mūsu miestņā uz nākošo rudenī atvērs četrgalsīgu pilsētas skolu, šā nodoma veicināšanai vietējie spēki sarīkoja otros vasaras svētkos teātri ar visām piedevām un bufeti ar stipriem dzērieniem, kura bija iekortulējusies turpat zāles, resp. šķūņa otrā galā, publiski aiz muguras. Uzveda Rud. Blaumaņa «Launais gars».»

Par to, kas organizēja un iestudēja teātra izrādes, vadīja dramatisks pulciņš un kādas citas izrādes notikušas Livānos 19. gadsimta beigās, 20. gadsimta sākumā, konkrētu ziņu trūkst. Teātra dzīvi miestā pārtrauca Pirmais pasaules karš. Tā atsākās 1920. gadā, bet 1926. gada 7. jūnijā Livāniem piešķīra pilsētas tiesības, kas veicināja pilsētas un kultūras dzīves attīstību. Darbojās vairāk nekā desmit dažādu biedrību, kuru paspārnē arī veidojās dramatisks pulciņš. To režisori bija ne tikai vietējie skolotāji, bet arī viesrežisori. 1929. gada vasarā lugu «Jūras gaigaliņa» iestudēja un tajā tēloja Latvju dramatisko kursu vadītājs Ernests Kārklis (pseidonims — Zeltmatis). Kā viesrežisors Livānos ir strādājis Nacionālā teātra aktieris un režisors Jānis Lejiņš.

30. gadu sākumā Livānos izrādes iestudēja un tajās tēloja arī Ilga Zvanitāja (pseidonims — Zvānova), kas Latvijā bija jau pazīstama profesionāla aktrise. Tika iestudētas lugas «Skroderdienas Silmačos», «Trīnes grēki», «Mērnīku laiki» un citi tikpat vērienīgi darbi.

1940. gadā teātru rosīgā dzīve tika pārtraukta un atsākās tikai pēc Otrā pasaules kara beigām. Izrādes tika iestudētas un spēlētas komercskolā (vēlāk — ekonomiskajā tehnikumā) un Livānu 1. vidusskolā. Kopš 1945. gada skolā sāka darboties dramatisks pulciņš, ko vadīja skolotājas Lidija Kristovska un Helēna Sipola, vēlāk arī Oļģerts Zieds. Pastāvēja divi dramatisks pulciņi: skolotāju un skolēnu. Kad 1944. gadā beidza pastāvēt komercskola un 1952. gadā Valsts ekonomiskais tehnikums, tad par pašdarbības teātra centru kļuva kultūras nama dramatisks kolektīvs, kuru 1950. gada rudenī izveidoja, vadīja un režisēja Lauma Balode. Pirmajā iestudētajā lugā «Pūt, vējiņ!» viņa nospēlēja Baibu.

Teātra kopu Lauma Balode vadīja vairāk nekā 30 gadus, līdz 1983. gadam. Šajā laikā iestudēti pāri par 60 lugām un vienlīdzīgiem, daudzas lugas — pat atkārtoti. Viņa pati sarakstīja vairākas lugas: «Vadzis lūzti», «Zelta kauss» un citas. Dažas no Laumas lugām iestudētas Livānu teātri. Izdots romāns vēstulēs «Viņi satikās ezera krastā» par Laumas un Viļa Kraukļa kara izpostīto mīlestību. 2004. gadā Lauma Balode aizgāja aizsaulē.

No 1983. līdz 2004. gadam teātri vadīja kolektīva dalībniece kopš tā pirmā gada Anna Pabērza. Viņas laikā tika iestudētas 20 lugas, vairāki skeči, dramatisējumi. Viņa ieguldīja milzīgu darbu, savācot un apkopojot Livānu amatierteātra vēsturi. Annas Pabērzas darbu turpināja amatieraktrise Rima Līvmane, pēc tam teātra režija tika uzticēta Ilzei Kārklei.

Teātra jubilejas sezona

Šoruden jaunās sezonas sākumu Livānu amatierteātris ievadīja ar nopietnu gatavošanos savas 60 gadu jubilejas svinībām, kas notiks 20. novembrī. Režisore Ilze Kārkle vadībā citīgi notika jauno iestudējumu mēģinājumi. Tika iestudēti divi darbi: A. Brigaderes «Čaukstenes» un M. Zoščenko «Kāzas». Luga «Čaukstenes» Klokeni spēlēja Eleonora Rabčevska, Kurmeni — Sandra Mukāne, Fogeleni — Ilze Vanaga, Luisgardi — Linda Usāne, Purenī — Ināra Ivanova, Grietu — Biruta Krūmiņa. Iestudējumā «Kāzas» Tēva lomu atveido Jānis Markots, Māti — Ināra Jačmenkina, Meitu — Sarmīte Ručevska, Līgavaini — Oskars Bērziņš, Līgavaiņa draugu — Valentīns Uljanovs vai Jānis Aizpuriētis. Pirmo viesi spēlēja Normunds Upītis, otro viesi — Valdis Vitkovskis, pirmo sieviete — Linda Usāne, otro sieviete — Rima Līvmane. Līgavas ekstravaganto draudzeni spēlēja Grigorījs Eniņš.

Jaunajā, jubilejas sezonā tiek atkārtoti arī agrāk iestudētie darbi: R. Blaumaņa «Dzīves nopūta jeb likteņa saites» un J. Jaunsudrabiņa «Pēc pirmā mītiņa». Tie ir rādīti vairākos novada kultūras namos, dažādos festivālos Latvijā un Lietuvā. Amatierteātra kopas dalībnieki aktīvi gatavojas jubilejas svinībām, un jau divas nedēļas pēc kārtas jubilejas ietvaros livāniešus un tālākus ciemiņus ir aicinājuši uz izrādēm. Amatierteātra kopā patlaban darbojas 25 dalībnieki.

Cenšas dzīvot tik skaisti, cik vien var

60 gadus gaidījām uz šo brīdi, kad amatierteātrim būs savas telpas, saka teātra režisore Ilze Kārkle, vadīdama «Novadnieka» žurnālistus cauri Livānu kultūras nama skatītāju zālei, pēc tam — pāri skatuvei, pa kulišu labirinta tumsu. Šādā vidē nepieradusām gājējam solis liekams piesardzīgi, bet Ilzei tas ir gandrīz vai diendienā iestaigāts ceļš. Klāt durvis, pie kurām plāksnīte ar uzrakstu «Amatierteātris». Tikpat oficiāla, kāda piē citām kultūras centra darbinieku kabinetu durvīm. Režisorei patiešām liels prieks par šo teātrim atvēlēto telpu, kura vienlaicīgi apvieno gan grimētavas, gan ģērbtuves, gan tērpu noliktavas, gan mēģinājumu telpas funkcijas. Un kā jau šādās vietās mēdz būt, — laikmeti, stili, fantāzijas lidojuma augļi un ikdienas sadzīvē vajadzīgas lietas draudzīgi sadzīvo vienuviet. Stūri ierīkotajā ģērbtuvē līdzās sakarināti gan manierīgu dāmu tērpi, gan Vinnija Pūka kostīmi, kastēs glabājas smalkas cepures, vēdekļi un boa.

Lielie spoguļi uz bidāmās sienas sākumā gan gandrīz vai baidījuši pašus, jo sevišķi tad, kad uzvilkti kādai lomai vajadzīgs tērps. Tagad visiem tēlotājiem patīkot aplūkot sevi skatuves tēlā pirms stāšanās skatītāju priekšā. Tēpat arī gulta ar senatnīgām cakām gar palaga malu un svitrainu deķi, — daudzās izrādēs nepieciešama kā interjera sastāvdaļa. Galds, krēsli, pulksteņi. Spoguļi ar sānu apgaismes lampām — grimēšanai. Telpā izvietotas lietas un priekšmeti, ko var izmantot mēģinājumos, ikdienas darbā. Vēl jau milzmos rekvizītu un dekorāciju, kas nepieciešami izrādēm, glabājas noliktavā. Šajā telpā tiek vadīta tā mēģinājumu daļa, kas notiek «pie galda», kad tēlotāji pārrunā un iztirzā lugu, analizē lomas, cenšas saprast, ko autors gribējis ar to pateikt, mācijas tekstus, samēģina tos ar partneriem, uzklasa režisores padomus. Nav jau tā, ka visam sastāvam jābūt klāt katrā mēģinājumā, vispirms tiek veidoti un noslīpēti dialogi, monologi. Tad, kad notiek darbības pārceļšana uz skatuves, tad gan jāpiedalās visiem. Kultūras centra skatuves izman-

● Livānu amatierteātra režisore Ilze Kārkle pārliūko skatuves tērpus. Dāmu vakarkleitas, saimnieču priekšautiņi, kungu «pletkreklī», «melnās vistas» aube, «cāļu» cakainie volāni, tāpat kā šis — «Tigera» ietērps — un desmitiem citu visbiežāk nākuši no nocenoto apģērbu veikaliem, no pašu vecajām pūra lādēm un skapjiem. Pārvērtības notikušas, pateicoties šujamadatām tēlotāju čaklajās rokās. Foto: A. Šņepsts

tošanas grafiks gan esot tik saspiets, jo centrā darbojas daudz pašdarbnieku — deju kopas, dziedošie kolektīvi, bērnu un pieaugušo pulciņi — ka teātra ļaudīm skatuve tīknot atvēlēta tikai reizi nedēļā.

Livānu amatierteātra vecākajam aktierim — Vitālijam Nešporam — nākamgad apritēs 80 gadi. Viņš savā dzīvē nospēlējis vairāk izrādēs nekā mēs, pārējie — visi kopā, par tēlotāju saka režisore. Sācis spēlēt jau izsūtījumā Sibīrijā, un visu dzīvi savu brīvo laiku veltījis teātrim. Īsts veco laiku aktieris, ar lielām prasībām pret sevi, pret citiem, — par aktiera ieguldījumu kopīgajā darbā priecājas Ilze Kārkle. Vecāko teātra darbinieku sarakstā arī Anna Pabērza, kas pirms 60 gadiem bijusi klāt teātra dzimšanas brīdī, strādājusi par režisori un nekad neliedz savu padomu vēsturiskā vai radošā ziņā.

Par «jaunākajiem» kopas dalībniekiem Ilze Kārkle sauc aktierus, kas teātri spēlē gadus 30 — 35, — Ināru Jačmenkinu, Jāni Markotu, Ēriku Mazjāni. Pati režisore šajā kolektīvā vada 25. sezonu, par režisori strādājot piekto gadu. Bet, stāstot par dalībniekiem, pietiek arī sava rūgtuma. Ar smagu nopūtu Ilze piemin tos daudzus jauniesus, talantīgos kopas dalībniekus, kas aizbraukuši darbā uz Angliju, Īriju, Dāniju, — otra trupa no viņiem sanāktu.

Vai katrs cilvēks var būt par aktieri? Uz šo jautājumu Ilze Kārkle atbild, ka cilvēks ne vienmēr zina, kas pašam ir iekšā, un dažreiz negaidot nāk ārā kaut kas tāds, kas pārsteidz gan viņu pašu, gan citus. Iespējams, ka katrs mazdrusciņ esot aktieris, tikai jautājums, — kā tas iznāk uz āru. Nevar būt, ka mēs savu dzīvi varam nodzīvot tā, lai kaut reizi neizliktos, vai mazdrusciņ tā skaisti nepietēlotu. Cita lieta, ka ne katrs var būt par aktieri, lai saņemtos stāties plašas publikas priekšā. Viņa gan ienākusi jau «gatavā» kolektīvā, kas prata, ko un kā darīt. Viņa nezina, kā būtu, ja nāktos visu sākt no nulles.

Teātra dibinātāja Lauma Balode teātri vadīja 33 gadus. Daudzu no tā laika aktieriem vairs neesot starp dzīvajiem, bet palicis tas, ko sauc par «pievienoto vērtību», — tradīcija spēlēt tā, lai pašiem būtu interesanti un skatītājiem tāpat. Cilvēkiem gribas atelpu no visa tā, ko viņi redz sev apkārt, no negācijām, ķibelēm un ņezām. Bet arī bēdīgo var skaisti parādīt, uzskata Ilze Kārkle, tāpēc vismaz reizi piecos gados kopa cenšas iestudēt kādu nopietnu drāmu. Tas esot vajadzīgs arī pašiem aktieriem, jo nevarot cilvēkus tikai visu laiku smidzināt. Viena no pēdējā laika «nopietna-

jām» lugām bija R. Blaumaņa darba «Launais gars» iestudējums, ar ko teātra grupa plaši atzīmēja 100. gadadienu, kopš šī luga izrādīta Livānos.

Šis ir darbs, kas liek sapurināties un savākties, saka Ilze par saviem režisores pienākumiem. Dienas viņai paiet, strādājot sava vīra zemnieku saimniecībā. Vakari — teātri, jo mēģinājumi notiek regulāri, trīs reizes nedēļā. Neiet scenarijā, jo govju slaukšana pēc tam, kad viņa pati ir citi skatuves tēli atgriežas reālajā ikdienā. Iespēju robežās, cik to var finansiāli atļauties, režisore papildina zināšanas kursos un semināros.

Skatītāji uz mūsu izrādēm labprāt nāk, priecājas režisore. Sanācis tā, ka tieši teātrim ticis gods ar savu izrādi uz jaunās, spožās skatuves atklāt kultūras namu pēc renovācijas. Zāle bijusi pārpildīta. Kā jau dzīvē nereti mēdz būt, vairākas lietas paslīd garām neievērotas, tāpēc daudziem livāniešiem, kas toreiz ieradušies vairāk ar mērķi apskatīt atjaunoto kultūras namu, bijis liels izbrīns, — nevar būt, ka šie lieliskie aktieri, kas spēlēt tik lielās lomas, ir mūsu pašu ļaudis! Daudz skatītāju ieradās arī uz jubilejas ieskaņas izrādēm tagad, novembrī.

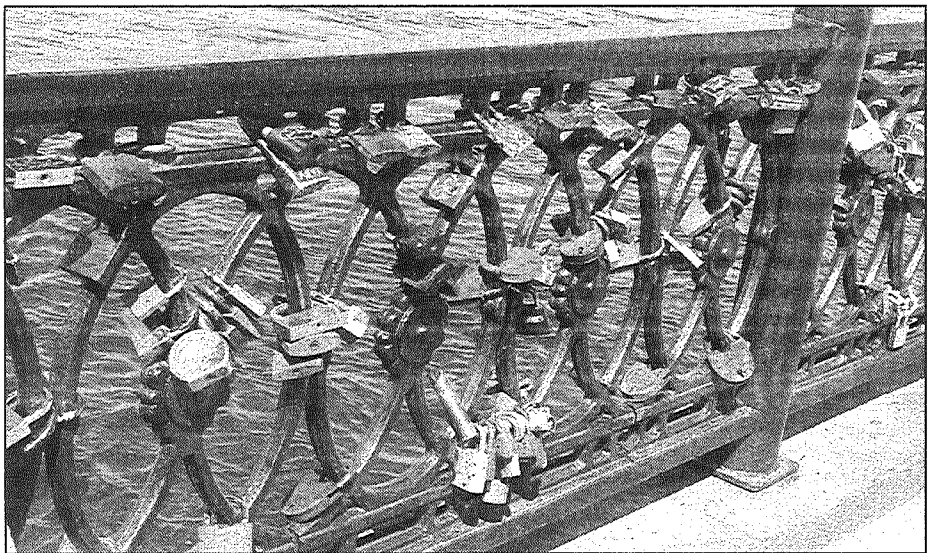
Neviens gads šajos 60 gados nav bijis tāds, par ko būtu jāteic — «tukšais», saka Ilze Kārkle, kad kopa būtu pārtraukusi darbību. Abas iepriekšējās režisores — Lauma Balode un Anna Pabērza — ir ielikušas tik stipru pamatu, ka man gribas kopu salīdzināt ar spēcīgu, zaļo koku, kas stingri turas zemē. Mēs, tie jaunākie, esam šī koka zari, ziedi un lapotne, kas veido skaisto vainagu, — tēlaini stāsta režisore. Teātra kopai izveidota sava mājas lapa internetā, tā ir dāvana no cilvēkiem, kas darbojas teātri. Mājas lapā plaša informācija par iestudējumiem, vēsturi, jaunumiem, režisoriem.

Režisore pateicīga kultūras centram, novada domei par atbalstu un palīdzību, kultūras centra māksliniecei, kas gādā par dekorācijām un noformējumu. Arī tas vairo teātra labo slavu, palīdz gūt skatītāju atzinību un labu novērtējumu skatēs. Šogad notikušajā Latgales amatierteātru skatē no 10 iespējamiem punktiem (ko nesāņēja neviens) livānieši par sarežģītu, divas stundas garu, izrādi ieguva septiņus punktus.

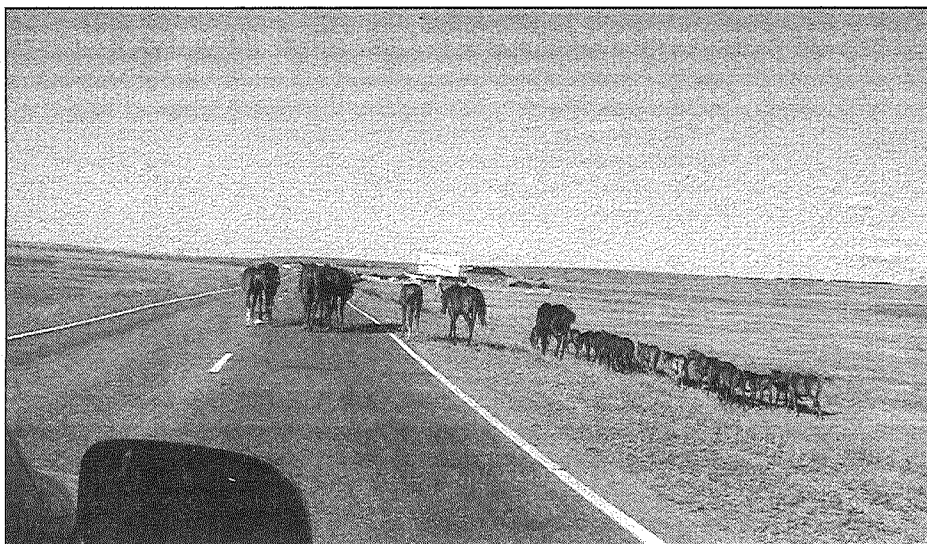
Cenšamies dzīvot tik plaši un skaisti, cik vien tas šajos laikos ir iespējams, uz atvadām saka Livānu kultūras centra amatierteātra režisore Ilze Kārkle.

L. Rancāne

Pa Baikāla drūmajām stepēm...

● Izskatās, ka Irkutskā ar demogrāfiju viss kārtībā, jo uz tilta margām jauno pāru piekarināto mīlestības atslēgu pa pilnam.

● Zirgi un govīs jūtas kā saimnieki gan uz ciematu ieliņām, gan uz lielās šosejas. Automašīnas piebremzē un uzgaida, kamēr lopu pulciņam labpatiksies noiet malā. Foto: A.Ancāns

Baikāls ir dziļākais ezers pasaulē, maksimālais dziļums 1637 metri, vidējais — 758 metri. Zinātnieki aprēķinājuši, ka tajā atrodas vairāk ūdens nekā visos Amerikas Lielajos ezeros kopā. Sateces baseins — 560 000 km² Krievijā un Mongolijā. Baikālā ietek 336 upes un strauti, bet iztek tikai viena upe — Angāra. Vasarā vidējā ūdens temperatūra sasniedz 8 — 9 grādus, dažos ličos sasilst līdz plus 15 grādiem. Ezers aizsalst parasti ap 20. janvāri, ziemas beigās ledus biezums ir 1 m, bet ličos 1,5 — 2 metri.

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 9. novembra numurā.

Irkutskā ir, ko redzēt

Vienīgā pilsēta pie Baikāla ir Irkutskā. Mums palaimējās tajā ziņā, ka pilsētu izrādīja vietējie cilvēki — atvērti, labsirdīgi un draudzīgi. Apmeklējam muzeju, krievu sādžu, kas pēc būtības ir mūsu Brīvdabas muzeja variants. Līdz šodienai saglabātas cara laika būves, kas vienviet atvestas no visa apgabala un atjaunotas. Tajā skaitā ir baznīca, pagastmāja, tipiska turīgu zemnieku māja.

Pirms ceļojuma man bija mērķis aplūkot seno slāvu namdaru veikumu, kam raksturīgi izcili skaisti kokgriezumi. Tas tik ļoti izdaiļo pat visparastāko māju! Kaut ko līdzīgu redzam arī Latgalē tipiskajās krievu sādžās, piemēram, Silajāņu pagastā. Šo to no kokgriezumiem redzēju iepriekšējā reizē Krasnojarskas vecajā daļā, bet kopumā tā bija visai padomiskā stilā būvēta pilsēta. Toties Irkutskas vecās mazās mājiņas, lai arī liela daļa visai bēdīgā stāvoklī, apliecina, ka to celtnieki kādreiz ieguldījuši milzīgu darbu un talantu. Varu iedomāties, ka «tajos» laikos Irkutskā bijusi krāšņa pilsēta.

Vietējie stāstīja, ka kopš nesena laika vietējā vara vairs neļaujot senās būves vieglu roku jautāt nost. Cenšas īpašniekus piespiest tās restaurēt. Neteikšu, ka vi-

ņiem tas izdodas īpaši labi, taču tur, kur restaurācija notikusi, patiešām ir, ko redzēt. Sarunās ar vietējiem mēs uzsverām, ka seno ēku atjaunošana noteikti jāturpina. Tas ir *forši*, jo tiek saglabāta viena no vērtīgākajām kultūrvēstures iezīmēm.

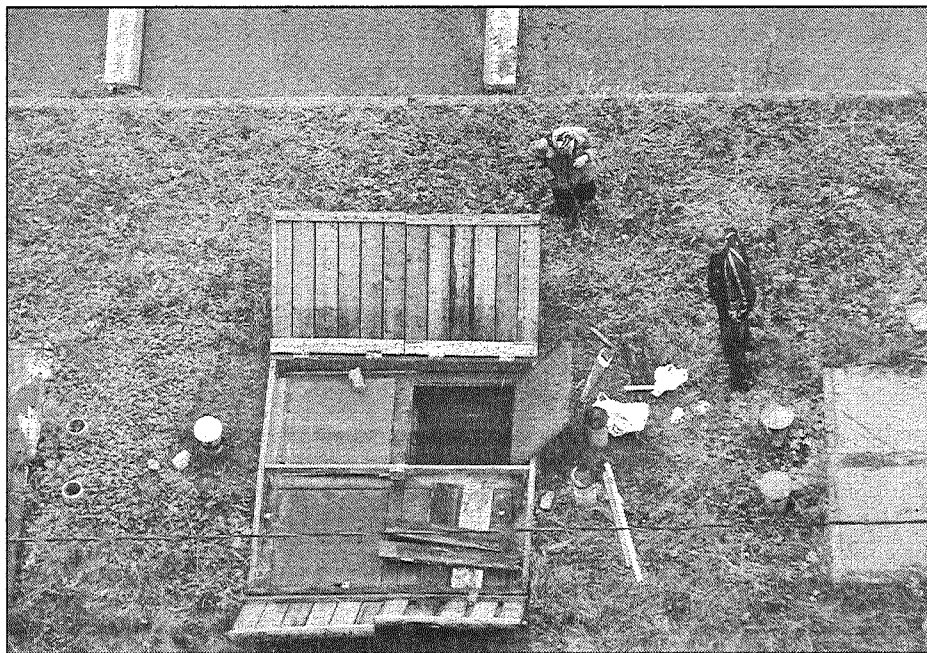
Apmeklējam vietējās Irkutskas slavenības Suhačova muzeju. Šis vīrs cara laikos pilsētas attīstībā ieguldījis ļoti daudz personīgo līdzekļu. Turīgs cilvēks būdams, viņš cēlis skolas, citus objektus, savācis pasauleslaveni mākslinieku gleznu kopijas, oriģinālus, izveidojot galeriju. Tagad izveidota tā sauktā Suhačova sēta ar atjaunotajām ēkām — māju, kurā viņš dzīvojis, citām būvēm. Tantiņas dežurantes, kuras ir neiztrūkstošas katrā muzejā, nenojaušot, no kurienes mēs nākam, ar skumju nožēlu atzina — redziet, tas ir tas, ko revolūcija kādreiz izpostīja. Šķiet, viņas ar to domāja ne tikai mantiskās vērtības, bet arī Krievijas inteligences iznīcināšanu.

Izvērtē savu vēsturi

Kurš no mūsējiem nav redzējis vēsturisko mākslas filmu «Admirālis» ar populāriem krievu aktieriem galvenajās lomās? Tas ir stāsts par admirāli Kolčaku. Cik atceros, skolas laikā vēstures stundās mums par šo personību stāstīja kā par diversantu, bandītu un proletariāta ienaidnieku, kurš mēģināja gāzt boļševiku varu. Šobrīd notiek pretējs process, krievi ana-

● Stepe, visapkārt tikai stepe... Ne salīdzināt ar leknajām Latvijas pļavām. Lopu īpašniekiem jābrauc vismaz 200 kilometru attālumā, lai iegādātos sienu. Bet pie mums lopbarības ruļļi bieži vien tā arī nomelnē un sapūst tīruma malā.

● Vai tā ir bumbu patvertne? Nē — Irkutskas daudzstāvu namu iedzīvotāju pagrabi, kas ierīkoti pagalmā. Atver lūku, rūpies iekšā un izraktajos labirintos meklē savu pagrabiņu ar ziemas krājumiem. Foto: M.Pūdžs

lizē savu vēsturi, cenšas izprast gandrīz pirms simts gadiem notikušā jēgu. Admirālis filmā parādīts kā, iespējams, viens no pēdējiem cīnītājiem par Krievijas, tās kultūras glābšanu. Viņi to tagad sāk saprast.

Irkutskā uzbūvēts piemineklis admirāļa Kolčaka piemiņai. Ko lai saka? Pie upes vietā, kur Kolčaku nošāva, stāv vienkāršs balts koka krusts. Tiesa, piemineklis atzīmēts kartē, bet nokļūt līdz tam tūristiem ir problemātiski. Vairbūt ar laiku apkārtnē tiks labiekārtota, bet pašlaik vietējie priecājas, ka viņiem ir ļauts vispār kaut ko tādu darīt.

Sarunās ar jaunākās paaudzes irkutskiešiem sajutu, ka viņi savas valsts vēsturi jau uztver pavisam savādāk. Analizē, vērtē, salīdzina un ar skumjām secina, ka, piemēram, Kolčaku nodeva vietējā inteligence cerībā, ka līdz ar to beigsies boļševiku uzsāktais tautas slaktiņš. Diemžēl tā nenotika, viss vēl tikai sākās.

Beidzot — uz Baikālu!

Patiesībā par Irkutsku ir daudz kā interesanta stāstīt. Tomēr mūsu galvenais mērķis bija Baikāls un līdz tam vēl bija jānokļūst. Sēdāmie mašīnā un braucām. Aptuveni 150 kilometrus ceļš bija ciešams, bet pēdējais simts — pilnīgs vājprāts. Ceļa mūsu izpratnē praktiski nav, automašīnas grabēdamas kratās pa akmeņiem, bet visi fanātiski dodas uz priekšu.

Mums teica tā — ja neesat bijuši Oļhonas salā, tad Baikālā neesat bijuši vispār.

Tāpēc mūsu galamērķis bija tieši šī sala, uz kuru var nokļūt tikai ar prāmi. Uzreiz gribu uzsvērt, ka Oļhonā tikai pirms pieciem gadiem notikusi elektrifikācija. Kā tur dzīvoja iepriekš, grūti iedomāties.

Par salā redzēto nākamreiz, bet sākumā gribu minēt, ka Oļhona nav vienkārši sala, bet trešā lielākā ezera sala pasaulē — 72 kilometrus gara, platība 730 kvadrātkilometri. Ļoti skaisti!

Zināšanai par Baikālu

Visapkārt ezeram atrodas kalni. Baikāla kalni ziemeļos no ezera un ap ezeru esošie taigas masīvi kopā ar pašu ezeru un tā kopskaitā 22 salām veido nacionālo parku. Par spīti valsts institūciju daļēji slāpētiem protestiem ezera dienvidu piekrastē uzcelts celulozes pārstrādes kombināts, kas izmanto hlora balināšanas procesu un ezerā iepludina neatīrītus notekūdeņus. Starp citu, kombināts tika uzbūvēts jau 1966. gadā.

Masu saziņas līdzekļi informē, ka ezeru apdraud arī Austrumsibīrijas — Klusā okeāna naftas vads, kura būvniecība bija iecerēta 800 metrus no ezera krasta. Tā kā šeit atrodas seismiska zona, ezeru var apdraudēt arī iespējama naftas piesārņojums. Pēc ilgstošiem un plašiem protestiem iepriekšējais valsts prezidents Vladimirs Putins licis projekta attīstītājiem plānot naftas vadu tālāk no krasta. Pašlaik šis projekts vairs nerada tiešus draudus Baikālam.

Sagatavoja L.Kirillova
Turpinājums sekos

OCTA – nezinām, par ko maksājam

Aptuveni trešdaļa autovadītāju nespēj paskaidrot, ko sedz OCTA apdrošināšana, vai arī kļūdās skaidrojumos. Šādus rezultātus uzrāda apdrošināšanas sabiedrības "Balta" veikta "Snapshots" aptauja par autovadītāju informētību par OCTA polises segumu un tās nepieciešamību, ziņo "Balta" ārējo komunikāciju vadītāja Kristīne Martinsone.

Aptaujājot vairāk nekā 1000 Latvijas iedzīvotāju, iegūtie dati norāda uz būtiski zemu izpratni par OCTA piedāvāto segumu. 27 procenti aptaujāto nespēja sniegt

atbildi uz jautājumu, kādus zaudējumus sedz OCTA. Savukārt 24 procenti aptaujāto uzskata, ka atlīdzību saņem arī negadījumu izraisījušais autovadītājs.

Respondenti savās atbildēs vairāk tiecas norādīt, ka kompensāciju saņem tikai cietušais autovadītājs – gan īpašumam, gan veselībai. Tomēr patiesībā tiek aizmirsta viena no būtiskākajām OCTA funkcijām – zaudējumu segšana arī cietušajiem pasažieriem gan vainīgā, gan cietušā autovadītāja transportlīdzekli, kā arī trešo pušu bojātajai mantai.

"Diemžēl aptaujas rezultāti liecina, ka OCTA tiek iegādāta primāri likuma prasījuma ietvaros. Autovadītāji reti izprot

OCTA nozīmi un citas svarīgas priekšrocības, kuras var izmantot ceļu satiksmes negadījuma ietvaros, skaidro AAS "Balta" valdes loceklis Kristians Pudans.

Interesanti, ka krieviski runājošo respondentu informētības līmenis par OCTA segumu ir ievērojami zemāks – skaidru atbildi par to, kādus zaudējumus sedz OCTA, nespēja sniegt 54 procenti no šīs aptaujāto grupas.

Tiesa, OCTA nepieciešamību apzinās faktiski visi aptaujātie. Atbildot uz jautājumu, bez kā automašīna nevar iztikt, OCTA polise tiek ierindota otrajā vietā uzreiz aiz degvielas, tādējādi vērtējot to augstāk pat par servisa pakalpojumiem.

Turpmāk autovadītāju nogurumu mēris STATOIL degvielas uzpildes stacijās

Turpmāk autovadītāju nogurumu jeb risku iemigt pie stūres mēris STATOIL degvielas uzpildes stacijās, informē CSDD Sabiedrisko attiecību daļas pārstāve Ieva Bērziņa.

Līdz šim Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) pētījuma rezultāti liecina, ka risks iemigt pie auto stūres ir Latvijas autovadītāju problēma. Pētījumā piedalījušies jau vairāk nekā 50 autovadītāji un daļai no viņiem konstatēts paaugstināts vai pat ļoti paaugstināts risks iemigt. Mērījuma laikā, kas ilgst 11 minūtes, atsevišķi autovadītāji pat vairākas reizes ir piedzīvojuši tā devēto sekundes miegu. Tas liek

secināt, ka cilvēki pie stūres sēžas tik neizgulējušies, nogurūši, ka viņu fizioloģiskais stāvoklis apdraud kā paša, tā arī citu satiksmes dalībnieku drošību.

Pētījums ir brīvprātīgs, anonīms un tas tiek organizēts sadarbībā ar SIA "Latvija Statoil" un biedrību "Latvijas Samariešu apvienība". Apzinoties miegaina autovadītāja bīstamību, CSDD jau vairākus mēnešus visā Latvijā veic pētījumu, kura nolūks ir noteikt autovadītāju noguruma pakāpi. Mērījumus veic speciālisti – fiziologi, kuri izmanto unikālu, ne vien Latvijā, bet visā Austrumeiropā vienīgo aparātūru, ar kuras palīdzību tiek reģistrētas acu zīlīšu spontānās svārstības.

CSDD jau vēstījis, ka neizgu-

ļies un noguris autovadītājs reaģē lēnāk, nespēj laikus pieņemt lēmumu vai pat uz vairākām sekundēm iesnaužas. Šāds stāvoklis bīstamības ziņā tiek pielīdzināts braukšanai alkohola reibumā. Noguruma sekas pie auto stūres diemžēl ir ļoti traģiskas – nobraukšana no ceļa, grāvis, kūleņi, ieskriešana stabā vai frontālās sadursmes.

Šāda rakstura avārijas Latvijā nav retums. Kā rāda statistika, apmēram puse avāriju, kurās iet bojā autovadītāji un pasažieri, ir tādi negadījumi, kuros iesaistīts viens transportlīdzeklis. Negadījumu iemesli ir ātrums, neuzmanība, arī nogurums, kurš ir visgrūtāk pierādāmais fakts.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes novembrī		
LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	LIETAS BŪTĪBA
23. novembrī pulksten 10.00	Sergejs Ilčičs	KL 160.p.1.d., 176.p.3.d., 180.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu; kā persona, kas agrāk izdarījusi laupīšanu, izdarīja laupīšanu, kas saistīta ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu
23. novembrī pulksten 10.00	Iveta Kapustenoka, Imants Samsons, Vladimirs Sproģis	KL 172.p., 175.p.3.d. — apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu personu grupā, bez tam iesaistīja nepilngadīgo noziedzīga nodarījuma izdarīšanā
23. novembrī pulksten 14.30	Jevgrāfijs Čubrevičs	KL 262.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka, atrodoties narkotisko vielu ietekmē un bez transportlīdzekļa vadītāja tiesībām, vadīja transportlīdzekli
24. novembrī pulksten 10.00	Vitālijs Cvetkovs, Igors Cvetkovs, Oļegs Zaicevs, Genrihs Dorožko, Valentīna Smaģiņa, Vasiļijs Kitovs, Artūrs Šnepsts, Omeljans Brončekis, Valentīna Dorofejeva, Nikolajs Trifonovs, Sandra Ivčenko, Aleksandrs Petrovs, Monika Pudāne, Tatjana Valevko, Ivans Čelnovs, Valdis Džeriņš	KL 221.p.1.d., 207.p.2.d., 221.p.2.d. — apsūdzēti par spirta un alkoholisko dzērienu uzglabāšanas un pārvadāšanas noteikumu pārkāpšanu, to izdarot personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās; uzņēmējdarbība bez reģistrēšanas un bez atļaujas
26. novembrī pulksten 10.00	Aigars Znotiņš, Jelena Krištopāne	KL 175.p.3.d., 274.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu
29. novembrī pulksten 10.00	Genadijs Vinogradovs	KL 233.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka bez attiecīgas atļaujas iegādājās un glabāja šaujameroci un šaujamerocā municiju
30. novembrī pulksten 10.00	Jānis Lazurkins	KL 185.p.1.d. — apsūdzēts par svešas mantas tīšu bojāšanu

Preiļu rajona tiesas informācija

Kriminālpolicijas pārskats par darbu deviņos mēnešos

Oktoobra nogalē Valsts policijas Latgales reģiona pārvalde apkopojusi darba rezultātus par šī gada deviņiem mēnešiem. Kā informē pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, analizēts gan Kārtības policijas biroja, gan Kriminālpolicijas biroja darbs reģionā kopā un atsevišķos iecirkņos.

Noziedzīgo nodarījumu kopskaits samazinājies

Analizējot noziedzības līmeni Latgales reģionā, secināta pozitīva tendence, jo kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits, salīdzinot ar pēmo gadu, samazinājies par 581. Galvenokārt tas ir uz mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu (minus 289) un kriminālpārkāpumu (minus 307) rēķina. Tomēr par 13 pieaudzis reģistrēto sevišķi smago noziedzīgo nodarījumu skaits un par 39 vairāk bijis reģistrēto smago noziedzīgo nodarījumu skaits.

Preiļu iecirknī situācija bijusi sekojoša. 2009. gada deviņos mēnešos reģistrēti 492 noziedzīgi nodarījumi, 2010. gada attiecīgajā periodā — 356; tajā skaitā sevišķi smagi noziedzīgi nodarījumi pērn 10, šogad — 11; smagi noziedzīgi nodarījumi pērn 152, šogad — 174; mazāk smagi noziedzīgi nodarījumi pērn 83, šogad — 159; krimināli pārkāpumi pērn 78, šogad — 119.

Laupīšanu mazāk, dzīvokļu zādzību un krāpšanu — vairāk

Salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo laika periodu, novērojama pret īpašumu vērstu noziedzīgu nodarījumu — reģistrēto zādzību kopējā skaita un laupīšanu — samazināšanās. Taču palielinājies reģistrēto zādzību no dzīvokļiem skaits. Īpaši raksturīgi tas bijis Daugavpils un Rēzeknes iecirkņu apkalpojamajās teritorijās. Tāpat nedaudz palielinājies reģistrēto krāpšanu skaits, kas, iespējams, saistīts ar valstī pastāvošo ekonomisko situāciju, kā arī iedzīvotāju dzīves līmeņa straujo pasliktināšanos.

Preiļu iecirknī 2009. gada deviņos mēnešos bija reģistrētas 216 zādzības (Krimināllikuma 175., 180. pants), šogad — 181; zādzības nelielā apmērā pērn 64, šogad — 49; zādzības no dzīvokļiem pērn 25, šogad — 29; zādzības no tirdzniecības objektiem pērn 59, šogad — 25; automašīnu zādzības pērn deviņas, šogad — divas; laupīšanas pērn 11, šogad — deviņas; krāpšanas gadījumi pērn trīs, šogad — divi.

Vispirms piedzeras, tad dodas zagļi

Policijas pārstāve skaidro, ka bieži tiek izdarītas zādzības ar nolūku iegūt pārtiku vai viegli realizējamas sadzīves preces, piemēram, elektroinstrumentus, jo neestrādājošām personām šāds ieguvums dažkārt ir vienīgais iztikas avots. Tāpat reģionā arvien aktuālākas kļūst metālūžņi, arī elektrības vadu no gaisvadu līnijām zādzības.

Visbiežāk zādzības tiek izdarītas pēc kopīgas alkohola lietošanas. Ļoti bieži šis process notiek, uzlauzot durvis vai slēdzenes, atspiežot pirmā stāva pakešu logus vai balkona durvis. No dzīvokļiem parasti tiek zagti juvelierizstrādājumi, audioaparātūra, datortehnika, TV dekoderi un citas vērtīgas mantas. Par šādām zādzībām no dzīvokļiem aizturētas vairākas personas un noziedzīgo grupu dalībnieki. Jāpiemin, ka parasti zādzības izdara iepriekš par līdzīga veida noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu aizturētas personas, turklāt zādzību skaits palielinās drīz vien pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma.

Lielākā daļa no nozagtajām automašīnām atrastas, bet vainīgās personas noskaidrotas. Pārsvārā Latgalē zogs vecākas automašīnas. Lai gan reģistrēto laupīšanu kopskaits nedaudz samazinājies, taču sabiedrībā tās rada lielu rezonansi, iedzīvotājos izraisot bailes un nedrošības sajūtu. Pārsvārā laupīšanas notiek uz ielas, piedraudot cietušajiem ar vardarbību, nolaupt naudu vai mobilo telefonu, taču ir reģistrētas arī laupīšanas, kas izdarītas tirdzniecības objektos, piedraudot pārdevējiem un no kases nolaupt naudu.

Pastiprināta uzmanība akcīzes precēm

Gan Kārtības policijas, gan Kriminālpolicijas struktūrvienību darbinieku sadarbībā ar Valsts robezsardzi pastiprināta uzmanība pievērsta pasākumiem ar akcīzes nodokli apliekamo preču tirdzniecības, glabāšanas un realizācijas noteikumu ievērošanai. Kopīgi tiek veiktas operatīvās un izmeklēšanas darbības.

Gada deviņos mēnešos reģionā kopā izņemti gandrīz 18 miljoni cigarešu, vairāk nekā 18 tūkstoši litru alkohola un vairāk nekā 35 tūkstoši litru naftas produktu. Zīmīgi, ka ļoti bieži tiek uzskātas administratīvās lietuvedības, kuru ietvaros tiek izņemtas akcizētās preces, kā arī uzskāto kriminālprocesu ietvaros akcizētās preces tiek izņemtas lielos apjomos. Tāpat atklātas gan nelikumīgas alkohola ražotnes, gan izņemti nelikumīgi glabāti alkoholiskie dzērieni.

Preiļu iecirknī šī gada deviņos mēnešos pēc Krimināllikuma 221. panta reģistrēti trīs noziedzīgi nodarījumi par alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu nelikumīgu uzglabāšanu, pārvietošanu un realizāciju (pērn — viens). Par nelikumīgu alkoholisko dzērienu realizāciju (Krimināllikuma 221.1. pants) šogad trīs nodarījumi, pērn — viens.

Narkotiku nelegāla aprīte

Narkotisko un psihotropo vielu izplatīšana reģionā joprojām ir viena no aktuālākajām noziedzības attīstības tendencēm. Tā ietver ne tikai šo vielu nelegālo aprīti, bet arī daudzus ar to saistītus noziedzīgus nodarījumus, piemēram, narkotisko vielu reibumā izdarītas zādzības, laupīšanas. Nelegālais narkotisko un psihotropo vielu apgrozījums aptver arvien lielākas dažādas sociālās grupas, bet narkotisko vielu lietošanā, ražošanā un izplatīšanā tiek iesaistītas gados arvien jaunākas personas.

2010. gada deviņos mēnešos Latgales reģionā no nelegālās aprītes izņemti (jāņem vērā, ka vēl nav saņemti visi ekspertīžu atzinumi) 11,47 grami heroīna, 111,15 grami marihuānas, 557,33 grami metamfetamīna, 121 grami amfetamīna, 129 psihotropās vielas saturošas tabletes, 280,53 grami psihotropo vielu un 430 mililitri magoņu salmu ekstrakta.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

APSVEIKUMI, SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBA

*Ir tikai VIENA LATVIJA,
un citas nav nekur.
Tā nāk no senču zemes dziļēm
un debesīm, kas kopā tur...*

Lai mūs vieno piederības un vienotības sajūta!

**Lai Latvijas vārds ir kā ceļazīvne mūsu domās un darbos!
Sveicam LR proklamēšanas gadadienā!**

Aglonas novada dome

*Līdz tiem laikiem, kurus šodien nezin vēl nekur neviens,
Mūžam brīvs lai latvju ērglis, savus spārnus sizdams, skrien!
Lai pret nezināmiem laikiem cauri mūžiem ejam mēs,
Dod mums spēku, dod mums drosmi, dod mums vienprātību, Tēvs!*

**Ne visām tautām ir sava valsts. Latviešiem tāda ir,
tāpēc būsīm priecīgi un lepni par Latviju mūsu Valsts
92. dzimšanas dienā un ik dienu!**

Līvānu novada dome

*Lai gaiša rītdiena —
Tāds ir mans pusvārda lūgums.
Lai nebeigtos tas,
Kur debesis beidzas,
Es lieku to sirdī un dāvāju tev,
Mana svētā Latvija!*

Sveicam iedzīvotājus Latvijas Republikas proklamēšanas dienā!

**Lai mūsu gaišās domas un labie darbi kļūst par valsts
labklājības un izaugsmes avotu!**

Preiļu novada dome

*Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Tu tēvzeme mums Dieva dota!*

*Lai latvju tauta vienota
Aug spēkā, slavā, daiļumā!*

**Sveicam iedzīvotājus LR proklamēšanas
92. gadskārtā. Lai mūsu darbi,
domas, ticība palīdz celt
vienotu un stipru Latvijas valsti!**

Riebiņu novada dome

*Latvija, Latvija!
Dzimtene mana! Tu — labā!
Likteņa zvanā kāds jaunu laikmetu sit...
Latviešu dvēseles senso brīnumu glabā,
Novembri skaistāku vārdu — Astonpadsmi!*

**Hipotēku bankas Preiļu nodaļas kolektīvs
sveic iedzīvotājus, bankas klientus un
sadarbības partnerus LR proklamēšanas dienā!**

*Šo pašu svētāko,
tu neaizmirsti:
vai celies debesīs,
vai jūras dziļēs nirsti,
vai draugu pulkā
dali savu prieku,
vai viens pats satiecies
ar pretinieku —
tu esi
Latvija!!!*

**Latvju tautai arvien dzīvot un
mūsu zemes ražu vākt,
drosmi un vienprātību, kas ikvienam
darbam spēku dod.**

Vārkavas novada dome un priekšsēdētāja A. Vilcāne

**Tāpat kā mēs ar cieņu uzlūkojam rūpju rievās savas
mātes vaigā, tāpat ticēsim Latvijas nākotnei arī šajās
grūtajās dienās. Ar saviem nodomiem, darbiem un
nesatricināmu dzimtenes mīlestību veidosim Latviju tādu,
kādu to patiesi vēlamies redzēt!**

Jānis Klaužs,
10. Saeimas deputāts

*Lieli augdami uzticībā Latvijai, paliksim uzticīgi un pateicīgi savai
dzimtajai pusei.*

(K. Ulmanis)

Sveicu Latvijas proklamēšanas 92. gadskārtā!

10. Saeimas deputāts
Imants Jānis Bekešs

*Maza mana tēvuzeme
Divu roku platumā.
Mīļa mana tēvuzeme
Divu roku siltumā.
Dziļa mana tēvuzeme
Visa mūža garumā.*

**Sveicam iedzīvotājus Latvija Republikas proklamēšanas
92. gadadienā! Strādāsim kopā, milēsim un būsīm lepni
par mūsu dzimteni Latviju.**

10. Saeimas deputāts Ivans Ribakovs,
SDP "Saskaņa" Preiļu un Riebiņu nodaļas

Jūsu uzņēmuma reklāma laikrakstā
"Novadnieks" ir labs veids,
kā piesaistīt jaunus klientus!
**Nāciet uz redakciju
Brīvības ielā 14, Preiļos.
Zvaniet pa tālr. 65307057.**

**Kreditēšana pret
nekustamā īpašuma ķīlu.**

Tālr. 25441183, 28609904.

**SIA AIBI iepērk liellopus,
jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.**

Labas cenas.

Tālr. 26142514, 20238990.

**SIA "VLS" piedāvā darbu
autovadītājiem B, C, E kategorijas
pa Krieviju, Eiropu un Latviju.**

Tālr. 28342515.

**Autovadītājiem B, C, E kategorijas
ar pieredzi uz kokvedēja pa Latviju.**
Tālr. 22830052.

**Preiļos, Daugavpils ielā 31
atvērīs jauns
Proline D veikals — darbnīca
Print & Serviss.**

Piedāvā:

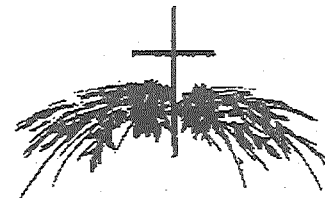
- biroja risinājumi,
- datori,
- kopēšanas tehnika,
- datoru remonts,
- kartridžu uzpildīšana.

Tālr. 65323365, 27165316.

Laipni lūgti!

**MSIA "Būvteks" administrators
PĀRDOD pamatlīdzekļus:
traktoru T16,
perforatoru SDSmax 1500 W,
motorzāģi, zāles plāvēju un printeri
par augstāko piedāvāto cenu.
Sīkāka informācija darba laikā
pa tālr. 29440331.**

**Datoru remonts,
instalēšana, regulēšana.
Izbrauc uz vietas.
Mob. tālr. 28481972.**

**Sērojam līdzī
Lidijai Smanei, mīļo TĒTI
guldot smiltājā.
SIA Aglonas Cakuli**

LASKANA
SIA "Laskana" pērk cirsmas un
mežus īpašumā.
Tālrūnis: 29140053. Fakss: 63424462.

✓ PVC logi (6 kameru) par super cenu!
✓ Siltās ārdurvis tikai Ls 109.
Bezprocentu kredīts. Dāvanā moskītu tīkls.
Valmieras iela 2, Preiļi.
Tālr. 28673992.